Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

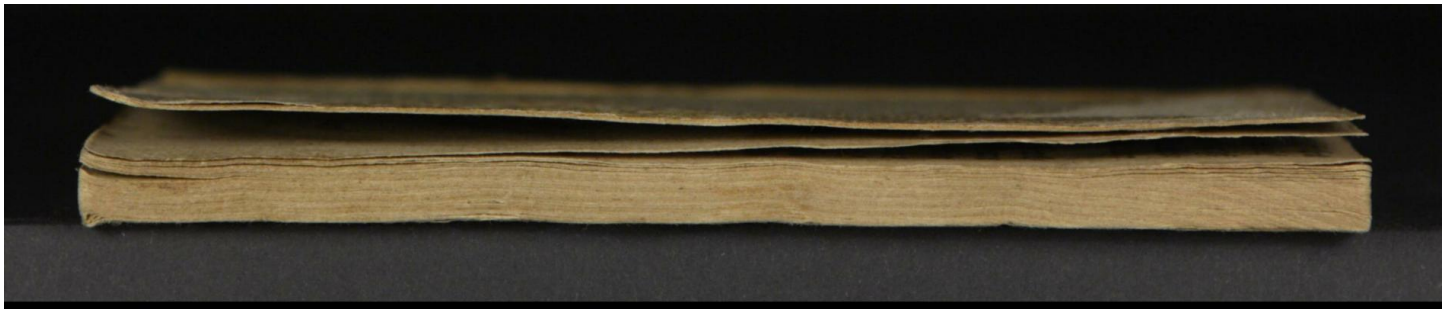

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

1.- 136.-8

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 1 8°

1 1 01 0 8 02254 2

+ REX

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

Fimtugaſte og Pridie Capitule Spamanſins Eſaie.

Vm Daudan og Pínuna Herrans Jeſu Chriſti vors Lauſnara.

Vtlagdur j Pyſku Mæle/ af Doctor Nicolao Selneccero.

Prentadur a Holum
Anno. 1606.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

Liij. Capitule Esaiæ.

SJA þu/miñ Þion mun þor-
ſialega giora/ z hñ mun þor
heſiaſt/og misg hatt vpphaþ
eñ verda. So þ marger mu-
nu hneyxlaſt a honum/aþ þui hñs Asia
na er vidurſtyggclegre helldur eñ añara
Maſia/z hñs Yþerlikur helldur eñ Man
naña ſona. Eñ hñ mun med þeſſu yþer-
dreiþa margar Þioder/ſo þ eirnen Kon-
garner munu ſinum Muñe ſaman halda
þyrer honum. Þuiad þeim ſem eckert er
þar aþ kuñgiorr/ þeir ſomu munu ſiam þ
med þagnade/ Og hiner ſem þar haþa
ecke neitt vt aþ heyrt/ þeir munu merk-
ia þad.

Eñ huer truer vorre Predikun? Og
husrium verdur Armleggur Drottins opin
enberadur? Þuiad hañ ſprettur vpp hia
honum liſka ſem Videruñur/z ſo ſem eñ
ur Root wr þurru Lande. Hñ hefur engen
uañ Frýdleika nie Fegurd. Vier ſaum hann
z þar var eingen Alit/ ſo ad vier hefdum

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

mykt girnast hann/Hann var sa hinn allra
þyrerlitnaste og hinn þorsmanarligaste/
þullur af Sorg ꝛ Siukdome/So var hann
þorsmaddr ad Menn byrgdu sinnar Asia-
ner þyrer honum/þar þyrer ecktudu vier
hann einskis.

Sannarlega þa bar hann vort Krank-
dœme/og vorum Nrygdum hlod hann vppa
sig. Enn vier hielldum hann þyrer þann sem
plœgadur var/og af Gude vœre sleigen ꝛ
þyndur. Enn þyrer vorra Misgiorda sak
er er hann fœrdur/og þyrer vorra Synda
saker er hann lemstradur. Negningen hun
liggur a honum/ vppa þad vier hefdum
Frideen/ og þyrer hans Beniar erum vier
Heilbrigder vordner. Vier þoorum aller
villt sem Sauder/ huor eirn rœþade sin-
na Gotu/Enn Drotten lagde allar vor-
ar Synder vppa hann.

Þa hann vard straffadur og þyndur/
vpplauk hann ei sinum Munne/ lyka sem
Lamb þad til Draps er leidt/ ꝛ so sem sa
Saudur sem þeiger þyrer þeim ed tyger
hann/og vpplykur ei sinum Munne.

Eñ wr þeirre Angist og þeim Dome er hañ j burt numen/ Huør mun leingd hans Lyfþdaga meiga vtfeigia? Þuiad hñ er aþ Jørdu lifande Maña j burt fliten þa ed hañ þyrer Misgiørda saker mijns Folks plagadur var. Og er grepfradur lijka sem sa hiñ Ogudlige / og daeñ eins lijka og hiñ Forrijke/þo ad hñ hefde ong uum orieft til giørt / og þo eingeñ Suik være þundeñ j hans Muñe. Eñ Drotteñ villde so fremia hann nidur medur Krankdæme.

Fyrst hañ hefur nu sitt Lyfþ til Synda offurs vfgiefed/ Þa mun hañ Sade haþa og alleinge lifa. Og Drottins Aþorm mun þyrer hans Hønd þramganga. Þar þyrer ad hans Sæl hefer Erþide drygt/ mun hañ Fognud sia/ ℥ nægd haþa. Og þyrer sijna KYNNING/mun hañ/miñ Þion sa hiñ Riettlæte/ marga riettlæta giøra/þuiad hñ ber þeirra Synder. Þar þyrer mun eg Hønum mijken þiælda til bytis giefa/ og Hønum skulu þeir Vþlugu ad Herþange skiptast /

Þar

þar þyrer ad hann hefur sitt Liff j
Daudañ vtgiefed/ z er a medal Spillnir
kianna reiknadur/ og hañ hefur margra
Synder bored/og hefur fyrer ypertrodslu
Mosionum beded.

Sia/ Miñ Þion mun þorstalega giora/ z cf.

Þesse Capitule er so sem Kiesiodur z gullegt Clenodium/ z hiñ allra dyr
legaste z beste Kiarne j bland allra Spa
manna Predikaña/ z alls Spadoms Esaie. Og þo ad Esaias j öllum sijnum Predikonum og Spadomum þra vppha-
þe til enda sie merkelegur dyrdlegur z hug
gunarsamlegur og volldugur/ þa er hañ þo j þessum Capitula so veglegur z mer
kelegur/ad eckert kañ dyrdlegra og adra
ad þiñast edur vttalast. Þuiad hañ talar hier vm Messiam vorn Herra Jesum
Christum/vm hans Pijnu/Dauda z Vp-
risu/ ecke ödru vijs eñ hñ hefde vered bar
nalægur/og hefde sied þad allr þyrer sijn
um Augum/ huörnen þad gieck til/ þar
hañ hefur þo lifad og predikad/ sio hñd
rud sio z þimtiu ærum þyrer Hingad burd
en Christi: Og j Raun og Sañleika/ þa

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

er þesse Capitule/so og lykla sa 22: Da-
uids Psalmur/sa herlegaste Spædomur
og su agiætasta Predikun sem verda ma
vm Pyninna og Daudañ Herrans Jesu
Christi. Þeñan Capitula ættu öll goods
þws ⁊ gudhræddd Hiörtu ad elska ⁊ sdka/
giöra hañ sier kuñugan/ og læra hñ þyr
er vtan/ sier til Truarstyrkingar/ ⁊ Hugg
unar/og þar med j burt ad dryfþa elldle
gar Diöfþulsins Pylur og Araser/ einkum
j Daudans Neyd og Angist/þa hañ vill
skielþa oss med þiölda eda Stærd vorra
Synda. So sem einn lærdur Madur a vo
rum Dögum a sinne Sottar sæng/ þyrer
sin Afþgang hefþur medkient ⁊ jatad/ seig
ande/Nu sie eg/ ⁊ nu reyne eg/sagde hañ
huörsu gott og gagnlegt þad er ad læra
Guds Ord/ og kuña bad þyrer vtan þra
Barndome (þviad hñ hafþe þa hñ var
Barn/orded ad læra þeñan 53 Capitula
Esaie þyrer vtan) Nu vil eg(sagde hñ)
ecke taka allañ Veralldarennar Aud og
Rykdom Gull og Silfur þyrer þa Hug-
gun sem hier stendur/ og þesse Capitule
veiter mier nu meire Huggun eñ allar ad
rar Bækur j Heimenum huörui Nafne
sem þær nefnast / ⁊ ct:

Enn vier vilium ad þessu sinne ecke

þrañ

þrẽþram ſetia allan Lærdom vm Þýnu og
a Dauda Herrans Chriſti/helldur ad eins
ſtuttſkyra ꝛ leggia Textan þſſa Capitulãs
uſſſtuttlega/ Eñ huad annad ſem ahrærer
þ Lærdom vm Þýnu og Dauda Vppriſu ꝛ
ju Rýked Chriſti/þar vilium vier chriſteleg-
muum Leſara vþſſad haþa til Catechiſmus
yd og Vtſkyringar allrar Hiſtoriuñar/ vm
þ Þýnu ꝛ Dauda Herrans Chriſti:

Sia þu/ Miſſ Þion mun þorſia-
lega giora/ ꝛc.

I þeſſare litillre Malsgrein er jnne
lag þaled og bunded Herrans Chriſti Embæt
ar te/hans Hlydne og Forþienan/hans Sig
ru ur og aller hans Velgiörningar þra þui
ad hañ kom aþ Modurlýþe/ ꝛ til þeſſ hañ
od deyde a Kroſſenum: Þuiad allt ſaman
ae var þad þorſialegt og Gude Fódur þæg
ola elegt Mañkyns ſins vegna/Huarmed hañ
od hefur Guds guddom legu Riettlæte þull-
þn nægiu giört/ ꝛ aþ Reideñar Bórnum vr-
au ualed ꝛ giört ſier Erþingia/til allra ſiñ
G Guddomlegra Himneſkra Audæþa/ huór
ui ium hañ vill ſo ſem ſýnum Bórnum j fód
ur rum heime veita og gieþa eilýþa Dyrd/
S Sælu ꝛ Sælubialp. Fyrer þeſſar Grei-
an ner kallar hañ ſiñ elſkulega og eingietna

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

Son sinn Pion eda Pienara/ huǒr ed sodd
dan Pionustu og Verk Guds myskunar
hęþur hid þorsialegasta/ og med storre
Snilld og Speke vtriett og þrañkuæmt
med Kieñingum og Lærdome vm Fǒdur
sins Vilia/ med dyrum dasemdar Verkū
og Jardteiknum/ Lærdomenum til styrk
ingar/ og med siñe Pijsl ꝛ Pijnu j huǒrre
hañ hęþur hlydne veitt sijnum Himneska
Fǒdur/ ꝛ Kiærleik audsynt Mankynenu/
þar med haþt Audmykt og Polinmæde/
vid þa sem hñ pijndu ꝛ krosfęstu. Pess-
um hęþur Faderen vitne bored oþan aþ
Himnum/ j hans Skijrn/ ꝛ þar epter a
þegar hañ þorklatadest a Fiallenu Tha-
bor/ þa hañ so sagde/ Pesse er miñ elsku
legur Sonur/ heyred ꝛ hlyded hǒnum:

Nu seiger Gud Fader hier/ SJA:
Hier ætte allur Heimur vp ad lijta/ og
haþa giætur a þessum Guds Pienara/
huǒr ed med Gude Fǒdur er einn eilijþur
Gud/ eñ nu kiemur hañ aþ Himnum oþan
tekur vppa sig vora mañdomlega Natt
uru/ lijdur Pijsl og Pijnu/ verdur Kross-
þestur/ lætur sitt Lijf og verdur jardad
ur vegna vorra Synda. Huǒr er sa sem
ecke lætur sig þurda og þorundra slijkt
Huǒr er sa ecke skielþest og hrædest slijk

Vndur og Fadæme/ og ecke kañ ad vpp-
uakna vid slỹkt/ og seigia/ Gud Almatt
ugur hialpe oss/ Huad er hier a þerdum?
Huór er hañ sem so lætur plæga og pỹna
sig? Huór hanger a Krossenum? Huór er
hañ? Pad er Sonur miñ Drotteñ Jesus
Christus (seiger Gud Almattugur) Avuỹ
Avuỹ/ huar þyrer lỹdur hñ so smanar leg
añ t suiuirdelegañ Dauda/ t þui deyr hñ
so særgrætelega? Pad skiedur vegna þin-
na og miña Synda. Sia þu þad christ-
en Madur/ Gacktu vid þiñe Synd/ t ei-
lỹþre Fyrerdæmningu. Sia þu/ og vid-
urkiendu Guds Kiettlæte og stranga al-
uarlega Reide j giegn Syndeñe/ Sia þu
Guds Nad t Myskun/ sem vorra vegna
ecke villde hlỹþa sỹnum Syne. Sia þu
huórnen Gud heþur prỹsad/ og med stor-
um Prỹs audsynt t j liose læted siñ Kiær
leik til vor/ Rom. 5. Sia þu hier og
hugleid oseiganliga Aast og Elsku Gud-
Sonar/ sem Reide Guds heþur vpp a sig
teked vorra vegna/ og er daen þ yrer oss
aumar syndugar Manneskiur. Slỹkt er
þurdanlegt t dasamlegt/ t vndur ma þad
kalla/ ad Himen og Jörd og Skiepnur
Guds haþa kunnad ad standast soddan
Stormerke. Par þyrer stendr hier ecke þor

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

þiesens/ECCE/Sia þu. 1 Huór hanger er ↄ deyr þar a Krossenum? Það er Sonur Guds. 2. Huórnen hanger hañ þar? Smánarliga/hæduglega. 3. Huar? Hia Mónónum/hia sínu eigen Folke/ j þeim heilaga Stad. 4. Huar þyrer? Huórs vegna? Vegna vorra Synda? 5. Huad lýdur hañ/huad ber hñ? Reide Guds/Bólvan Lógmælsins/ og Daudan/ bæde hid ytra og ytra. 6. Til huórs? Til þess ad sætta ↄ þorlýka oss vid Gud/so vær mættum verda riettlæter og sæluholpner: So sem seiger S. Páll 2. Cor. 5. Það gamla er vmlided/siaed/Allt er það nytt orded/og allt er það aþ Gude/sa ed oss þorlýkte vid sialfā sig/þyrer Jesū Christum/ og oss heþur gieþed það Embætte sem Forlýkunena predikar. Þuiad Gud var j Christo/ og þorlýkte Heimen vid sialfan sig/ tilreiknande hónum ecke sínar Synder/ og heþur vppreist vor a med al Orded Forlýkunarenar (sem avallt so hliodar/ Sia/Sia/ Það er Lambed Guds sem ber Heimsins Synder) So erum vier nu (seiger S. Páll) Sendebodar aþ Christi Alþu/ þuiad Gud aminner þyrer oss/ Þar þyrer bidiū vier yd: þyrer Christum/ læted þorlýka ydur vid Gud. Þuiad

hann

ıadhañ hefur þañ sem aþ öngre Synd visse
ıyaþyrer oss ad Synd giört (þad er) Gud
bıggiörde hañ sekan allra Synda / ad hann
yrsskylldi lıfa Dauda og pıne þyrer þar /
ıqaupppa þad ad vær yrdum j hönum þad
ı Rıettlæte sem þyrer Gude dyger (þad er)
ı So ad hans Rıettlæte skylde reiknast
sloss til Rıettlætis þyrer Gude.

Eñ huad eigum vier ad sia / huad eig-
muum vier ad skoda? þar Gud Fader bro-
ıaqpar so ı kallar til mıne ı þıne / Sia þu /
ı Sia-þu? Andsuar / Þetta sem hañ talar
aıaþramveigis / seigande / Minn Þion mun
ıoaþorsialega giöra. Siñ elskulega eingieten
ı Son kallar hañ sinn Þion eda Þienara /
ıdþar hañ þo er eılıfþur sañur almættugr
ıı Gud / med Fodurnum ı Heilögum Anda.
ıı Þeñan Þion eda Þienara skulum vier a-
tsıllıta / huor ed þo hañ være Guds Mynd
adþa hiellr hañ þad ecke þyrer Kaan / Gude
ysıllıkur ad vera / helldr lıtelækkade hñ sial-
ıaqþan sig / tok a sig Mynd eins Þions / og
ıavard lıkur ödrum Mönum / og ad Hegd-
ı maan þunden siñ Madr / lıtelækkade sig sial
ıaqþañ / ı vard hlyden allt j Daudan / ja allt
A ij Krossins dauda / Philip. 2.

Nu med þui ad Sonur Guds þion
ı ıa ar oss / og verdur vorra vegna eiñ Mad-

ar /

ur/verdur lastadur/lyttur/þorsmadr þyr[illegible]
erliten/krossþestur og lúþlæten/þa neþn[illegible]
er Gud Fader hañ sín Þion/ Huar aþ vi[illegible]
er eñ nu meigum sia ↄ merkia Guds þ[illegible]
urlega hiartanlega Aast ↄ Elsku til vo[illegible]
aumra og syndugra: Þuiad huar þyrer[illegible]
eda til huórs añars er Guds Sonur Fød[illegible]
ursins Þion ordeñ/ vtan til þess ad þionaþno
oss? Vt seruum redimat, nec pater Fi[illegible]
lio, nec Filius sibi ipsi parcit. seiger S..
Bernhardus. Þad er/ Faderen hlifde ecke
Synenum/ og Sonuren hlifde ecke sialfum
sier/ til ad endurleysa Þrælen/ Þad er/ [illegible]
vard sialfur Þrell ↄ Þienare/ til þess ad
endurleysa oss auma Þræla/ vier sem la
um þangner ↄ hertekner j Syndeñe ↄ Dau
danum/ Ja/ hañ verdur eñ míñe eñ vier
erum/ Vier erum enn nu Herrar ad reikna
hia hónum. Hañ er Mannsins Sonur
Þad er/ hañ er minkunarlegre og minnonn
eñ adrer Meñ/ so sem hañ seiger j 22. ss
Psalme/ Jeg er Madkur (sa vnder Fo
um verdur trodeñ) eñ ecke Madur/ hañ
hlaut ad borga og bitala Saklaus þyr
er Sakada/ enn vier sluppum lauser.

Eñ huar þyret Gud Fader kallar Chri
istum sinn Þion/ Þad er skied þyrer þess
ar Greinir/ 1. Ad greinar munur giórdr
ur vera

r vor verde a mille hans og vor/ Hann er
ar Frelsareñ Endurlausnareñ/ eñ vier erum
ijsobeir sem aþ hönum hrept r þeinged höfz
mum Endurlausnena/ og erum þyrer hñ r
nafnans vegna vid Gud þorlykter/ 2. Petra
o i Pions Nafn þad kienner oss ad þeckia
ydölydne Guds Sonar/huörsu hñ var sy-
nunum Födur hlyden allt til Krossens Dau
r þra til ad endurleysa og þrelsa Mannlegt
kyn/ Þar þyrer talar hañ so j þeim 16:
a Psalme/ Jeg hefz sagt til Drottins/ þu
r art miñ Gud/þiña vegna hlyt eg ad lif-
na/þyrer þa Heilögu sem eru a Jörduñe/
og þeg þyrer þa Dyrdarlegu/a þeim hefz eg
allla mýna Þocknan: Og j 40. Psalme
þiseiger Sonur Guds so/Þiña vegna/miñ
Guð Gud/giöre eg þad giarna. 3. J þridia
mannata lærum vier aþ þessu Pions Nafn-
d\e/huilyk vered hafze hans Hlydne r Pol
nemmade i Pýnunne: Eiñ trur og merkur
mi Pienare hañ er ecke ohlyden nie þuerbrot
d\n/hañ möglar ecke/r eige er hañ mot-
lanæla samur. Soddan Pienare hefzur So
n nur Guds vered j allre siñe Hieruist/Huad
allsellst hañ giörer þa giörer hañ þad mz
Sooodu Giede/ villugt/er ecke oholenmo-
d\mur/möglar ei nie motmæler/ hoorar og
ekke þa hann lýdur/ 4: Petra Pions

Nafn

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

Naþn kiener oss og so huilijk vered haþe
hans Tru og Dygd j þui sem hann atte
ad giora/ Þuiad þad heþur hann hid all
ra trulegaſta/ og med ſtærſtu Tru ꝛ Dygd
þorſialega og vel vtriett/ allt huad Gud
Fader haþde honum bifalad/ og allt þ
þorþ var Mannkynenu til Endurlausnar
Riettlætis og eilijþrar Salubialpar/ ſ.
Hann er ecke ad eins Fodurſins Þion/ hell
dur vor/ ſa ed oss heþur þionad/ og vor
ar Synder heþur vppa ſig teked/ og vo
ra vegna heþur Logmæled vppfyllt ꝛ
þyrer oss orden Madur en ecke Madur
og Boluan Logmalſins.

En þar Gud Fader talar þramveiþ
is/ ad þesſe ſinn Þion mune þorſialega ꝛ
vijſlega giora/ þad eigum vier ad ſkilia
og vnderſtanda ad vera talad vm allo
Hlydne og Forþienan Herrans Chriſtin
Forſialega heþur hann ſtillt Reide Gud
ſijns Himneſka Fodurs/ huoria eingenn
Skiepna kunne ad ſtilla. Forſialega he
ur hann pulla nøgiu giort bæde Guds ſtra
anga Riettlæte og ſo Logmalenu. Fo
ſialega heþur hann Syndena aþmad
burt teked. Forſialega heþur hann yþer
ed Daudan/ Forſialega heþur hann Dio
ulſins Hoþud og Heluijte ſundur
ꝛ nidu

n ſt niður Broted/Forſialega/vijſlega/krop
ꝑuruglega og ꝑullkomlega þa hefur hann
nnverkad og vtriett allt þad ſem tilheyre
J ir Manſkynſins Endurlauſn. Nu ſyngur j
þ Textanum þrannveigis.

Og hann mun vpp hefiaſt/og miog hatt vpphafenn verda.

Likſa ſo ſem þyrfandi Malsgrein
ſyl lyder vppa allt þad ſem Chriſtur giörde
l ꝑog leid j ſijnum daudligum Manndome/
ſ o ſo verdur hier j þeſſare Grein talad vm
qq Opphafning hans heilaga Mandoms/
o ꝑog epter þeſſum tueimur ſtuttum Mals
jarſtreinum hefur S. Paall teked þad hann
j vnskrifar til Phil. 2. Cap. Fyrſt hefr Gudz
o Sonur audmykt og lijtelæckad ſig/ſ te
d ded a ſig Pions Mynd/þo hann være Gud
J eins Mynd/ og var hlyden allt til Dauda
o Krossins/Sidan þar epter a hefur Gud
qq opphafed hann/og giefed hönum eitt Nafn
ꝺuꝺuórt ad er yfer öllum ödrum Nöfnum:
Nöckrer vtleggia þeſſe Ord vppa
qq Opphafning Chriſti a Krossins Trie/hu
ſ ir vm ſkrifad ſtendur Joh. 3. So ſem
o Moyſes j Eydemörkene vpphoop Eiror
mannen/ſo hlytur Manſins Sonur ad verda
qq opphafen/ vppa þad ad aller þeir ſem

trua a

trua a hañ þortapest ecke/ helldur að þuꝛf
haþe eilyfþt Lyfþ. En j þessare Grein tal
lar Gud sierdeilis vm hans Dyrdarþull allu
Forklaran/hans Vppriſu ꝛ Vppſtigningin
og Maiestat Christi og hans Dyrd/ þar
hañ nu j ſynum Mañdome er ſitiande tyl
Guds hægre Handar/ſañur Gud ꝛ ſañur
Madur j jaþnre Magt og Dyrd
urnum/haþande allt vnder ſynum Fo
um/og vill til ſyn draga alla þa ſem
hañ trua/ ſo ſem hañ ſeiger Joh: 12.
Par hann bæde meinar ſyna vpphaþning
Krosſen/ og ſo hina ſem epter Kuol
Kross koma munde/ þegar jeg verd vpp
haþen(ſagde hañ)aþ Jordunne/þa vil eg
alla draga til myn/ ſem a mig trua.

Þañen er nu Christur vpphaþen yfer
Syndena Daudan Helyfte og Diofulen
j ſine Dyrdarlegre Vppriſu/og yfer allalla
Olucku/ſo ſem hañ ſialfur vottar/ epter
þad hañ var aþ Daudanum vppriſen
Matth. j ſydaſta/ Mier er gieþed allt
Valld a Himnum ꝛ a Jorduñe. Par ep
ter er hañ og ſo miog hatt vpp haþen
ſine Himnaþor/med huorre hann heþur ſett
ſig til hægre Handar Guds ſyns Himne
ska Fodurs. Og med ſlyku mote verdum
j þessare Malsgrein ſtuttlega avtyſad

huorn

huchuórnen hætt tad sie Ríkenu Christi / og
annad hañ hafest ad þra sinne Oppris u t
l lítil hins sídasta Dags/líka so sem j þyr-
d sie Greineñe var þra sagt / huad hñ skyll-
j voe hafast ad hier j Heime/ allt til sýns
naDauda a Krossenum.

So þad marger munu hneyxlast a hønum.

Meiningen er þesse/Gud Fader hefs
r nur ad vísu sagt/vm sinn Son/ ad hann
unmune alla Hlute þorsialega giora/t epts
j nur þad þa hann er so lækkadur/þa mune
nachañ vpphafen verda/ Enn þad mun so
nalanga til/ad allmarger munu hneyxla sig
d sa hønum/ þuiad þad þyrer Gude er þor-
laslalegt/þad munu þeir þorsma og hall-
a ada þad Heimsku/t tala lasilsamlega þar
mvm. Þeir vilia hafa einn Messiam epter
nisinu Sine/sa ed hefur veralldlega hoþ
nafrakt/ eins t adrer Kongar/og vnder sitt
naDalld brytur alla Heidingia/ t ct. Enn
j graf þui ad Messias Christus hirar ecke
qqvppa soddan/helldur vppa þad huórnen
nachañ kunne ad hialpa huórium Mañe til
sal mi lisbrar Dyrdar j epterkomanda Lisse/
naÞar þyrer verdr hañ af þeim þyrerliten
og lt þorkastadr/ vegna þss sem epterfylger.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

Aᵹ þui ad hans Andlit er vidurstyggēēg
legra enn annara Maña/og hans Yᵹeᵹ
litur helldur enn Mañaña Sona.

Huad Frꝺleika og Aᵹerbragd Herra
ans Christi ahrœrer/þa heᵹur hañ eingen
Lyte haᵹt/Ei haᵹa Menn helldur gietad
ad þunded ad hans Omgeingne og Dag
þare. Enn a þessu munu þeir sieyta sig
og vneyᵹla/ad hann drottnar ecke so sem
adrer þeir ed Magt og Metord haᵹa
þessum Heime. Þar þyrer sꝺgdu Gydin
gar so/ Þegar Christur k iemur/þa veit
eingen huadan hann er/enn þeñan þeckir
vier/og lijka hans Fꝺur og Modur o
Brœdur/ hañ er tilkomulaus Madr

Eñ hañ mun med þessu yᵹerdreyᵹa
margar Þioder.

Vad heᵹur sliꝁa Meining:
Miꝺg hatt mun hñ vpphaᵹen verda
enn þesse hans Vpphaᵹning mun lijtor
Alit haᵹa þyrer holldlegum Augū/ þ
ad þegar hañ þer ad sundur mola Diꝺ
ulsins Hꝺud/og suipta hann sijnu Va
de/ᵹ yᵹerstijga Daudan/ Heluꝁte
dena/þa mun hann soddan Alit haᵹa
rer Mꝺnnonum/ ad þeir munu hrista
hꝺnum Hꝺuden og seigia/ Skañ/

ofl Mattlause/ kostulega brytur þu niður
al Musfered/ og bygger það upp aptur a
ercoremur Dögum? Þu þezur lætest hialpa
nöðrum/ enn sialfum þier gietur þu ecke
laihialpad/ ꝛ ct. Enn j hia heidnum Mön
mum mun hann haꝑa annad Alit/ adra
riðOirding/ þeir munu þeigens hende med-
Ia aka það sem Gydingar þorsma/ Hann
unmun stöckua a þa sýnu Blode/ það er ad
liskilia/ Hann mun giöra þa Hluttakara
nnr sinnar Pýnu og sýns Dauda/ sýns Riett-
ꝛtis og sinnar Dyrdar/ Þuiad hañ mun
r verda Kongur/ og haꝑa eitt Ryke/ og ei
unmun hañ þorgieꝑins vera Föðursins Þie
naare/ þuiad hann mun margar Þioder sier
ad Erþingium giöra til eilýꝑs Arꝑs ꝛ Ry
eiskis/ so ad hann sie ecke þorgieꝑins þinn
ic Þion: Eñ aꝑ þui ad Gydingar sem þitt
lo Folk vera attu/ vilia hañ ecke medtaka/
adda munu heidnar Þioder þiggia Þ/ med
ymmyk lum Mannꝑöllda. Og j þennan
mmmata lætur Heilagur Ande Gydinga lyd
naꝑara sinn Veg/ hia huörium ad Herrann
d Christur hann er ecke añad enn einn asteyr
ni ingar Steirn/ ꝛ tekur þui til ad tala vm
a Kallan heidinna Þioda/ seigande.

So ad Kongarner munu hallda sýnum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

Munne þyrer hønum.

Þad er ad skilia/ Kongarner mz öll-ll-
nm þeirra Lönd um i Ríkium munu ja-a-
ta og medkie nna/ad þad sie allt vel ogo
þorsialega giört sem þu himneskur Fad-
er þezur læted skie/og þeir munu halld-öll
Munie sijnum þyrer hönum/ þad er/ þeird
munu ecke lyta nie lasta hañ so sem Gyd-
ingar/ helldur loþa dyrka og prijsa hñ-nd
og þiona hönum/ og veita hönum allalla
hlydne / so sem Gud bydur þeim j 2:s
Psalme seig ande/ Læted vnderuijsa ydurnd
þier Konungar/ og læted typta ydur þiesd
Domarar a Jördunne/ þioned Drotinnz
med Otta/ og gledied ydur med hrædslu-uss
Kinnest vid Sonen / i ct.

Þuiad þñ sem eckert var þar ad kuñ-nu
giört þeir somu munu sia þad med þagnad
ade/ og hiner sem þar haþa ecke niett ann
heyrt/ þeir munu merkia þad.

Þetta eru heidnar þioder/ þær höþ-d
du ecke Spæmeñina nie heilaga Kitningu
so sem Gydingar/ þeir ed Kitningena-
heyrdu alla Sabbatz daga/ enn villdu þod
ecke haþa gæt a heñe/ Eñ heidnar þiod-d
er þær munu merki a sijkt/ huórium
var ecke ædur kunngiört nie predikad ogo

þæd

ꝛꝑuær munu þad medtaka þeïgensamlega

Enn huar truer vorre Predikan/Og
euuerium verdur Armleggur Drottens
ꝛꝙppenberadur?

Hingad til hefur Spæmaduren tal-
ꝛ dd vm Verck ꝛ Giörder Christi þra Vpp
ꝙꝗ aþe hans daudlegs Lïfs/ og þra Mods
ſl ꝛꝛ lïfe/allt til hans Dauda a Krossenū.
ꝛꝛOar næst hefur hann talad huad hñ hef
þ ꝛꝛ giört og vtriett þra sinne Vppriſu allt
d lïf hins ſïdaſta Dags/ Þuiad hans Vpp
ꝙꝗaþning hefur orded ad giöra oss nöckud
ꝗaEFagn/ ꝛ ct: J þridia mæta er hier og
no''omed vid þ Hneygsle sem rised er bæde
l ꝗrꝛ þ hans daudlegre Nattura/og lïka o-
uꝛdaudlegre/huad huörtueggia þorsmad ꝛ
ꝛꝛꝛþyrerlïted verdi aþ þeim Ogudlegu. Og
ꝛꝛmed þui ad hier verdur sierdeilis ꝛ einkū
ꝛꝛꝛalad vm Gydinga/ sem Christum þor-
ꝛꝛꝛsmædu og þyrerlitu/vm huörta S. Jo-
ꝛꝛꝛꝙannes skriþa ꝛ seigande/ Joh: 1. Hann
no''om til sinnar Eignar/enn þeir sem hans
ꝛꝛocooru/þeir medtoku hann ecke/ Þar þyrer
ꝛꝛꝗꝗpter þylger nu j þiorda mæta vm Kalle
ꝛ nian og Vmuendan hiedinna Þioda/huör-
ꝛ uſu ad Kongarner/ þeirra Lönd og Ríke
ꝛuttmune medtaka Christum.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

Enn hier byrias ein hrædeleg ſamſ
Klögun vm Ohacklæte þessa heims/ogo
hliodar hun so:

Hvar truer vorre Predikun?

Þessa Mælsgrein þramsetur S: Pæll
Rom. 10. Og talar vm þa enu sömuum
Vantru sem Gydingar höfdu/ Sem hñ
vilde seigia. Ecke er skullden hia þeim
sem predika/ helldur hia Til heyrendun
um sem Euangelio vilia ecke hlyda/ hell
dur opfækia þad/ læsta þad og lyra/ semm
Gnd vilde so sagt hafa/ Vier/ Gud Fa
der/ Sonur og heilagur Ande tölū/ vie
vottum þyrer Munn Spæmannanna ogo
Postula ña/ og eingen medtekur vorn Vñ
nisburd eda truer hönum.

Og hvarium verdur Armur Drott
ins openberadur?

Sia/ Miög storer og merkeleger hlu
er verda hier bodader og predikader/ sñ
er/ sa Volldugi Arm: Drottins/ m; hvörd
ium hañ yfer vinnur Lögmæled/ Daudan
Diöfvulen/ helvñte ⁊ allt illt/ alls heimen
sins vegna. Seig þrañ hvörnen kañ nöckvn
ud merkeligra ⁊ meira ad vera eñ þetta: nat
Enn heimuren hvar þar ecke par vm, me
hann þorherder sitt hiarta/ vill ecke þad
heyra

ryggvera/ og ecke þui hlyda/ og blessur so
ru orblindadur. Enn merk þu hier/ Hann
st aa sem þyrst i vpphafe þessa Capitula
sroverdur nefndur Dion Drottins/ hann nefn-
d fyst hier nu Volldugur Armur Drottins/
st öo sem S. Johañes seiger/ Aller Hluter
uiru þyrer hann(það er þyrer Orded)skap
sonder/ þ Ord nefnest hier Armur Drott-
ans/ þuiad þyrer hann/ so sem þyrer voll
þuouga n styrkuan Arm verdum vier leyster
þ þog dregner wr Syndenne Daudanum og
hi Diöfulsins Valldi. Og er hier vel merk
ins anda/ ad so sem Christur verdur nefnd-
t nur Viska og Speke Fodursins/ so verdur
nahann og nefndur Almætte/ það er Arm
t nur Fodursins/ til Bevysingar Guddomleg
rtar Nætturu t eirnrar Vndstodu mz Föd-
rnuurnum/ þuert j mote þeim Villumönnum
ms sem nefndust Ariani/ þr ed neitudu Gudz
o Sonar Gnddome. Gud vinne oss ad þsse
rn Armur Drottins verde oss vel openber/
o osso ad vier mættu riettelega þeckia þessa
m Personu Christi/ hnilyktur hann er/ huad
nahann hefur giört t vtriett/ t er: þuiad
ammarger eru kallader/ enn þaer Vtualder
jnd þeir ed soddan Openberan þa og öd lasi
d t henne byhallda.

Þuiad hafi refiur vpp fyrer Honum/

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

Fyrer Gude Fódur / ecke þyrer Heimen
um / hia huórium hañ hefur eckert Alit /
Þuiad Heimuren kann þui ecke ad trua /
ad vor fóndugre þurre Jórdu kunne so a
vaxtarsamur Alldenkuistur ad koma
So sem Kuistur / Og so sem Root wnw
Þurrlende.

Einn Kuistur sem Auórt þærer / remmur
vpp ecke skiott / helldur vex hann miógþ
seint og langsamlega / og einkum eþ ha
vex vor þurre Jórdu.

Med þessare Epterlýkingu verdur soo
sem þyrer sioner sett huórsu seint og lang
samlega Þ hefur til geinged / ad Predik
aner Herrans Christi haþe avórt þært
hia Mónnónum / og þad sama Beinis
Gudspialleg Historia / huórsu litlu goo
du ad hañ hefur til vegar komed hia Þ
Phariseis og þorhertu Gydingum / Þar
lesum vier þeirra samtók og radagiórd
er / epter þad hañ haþde vppvaked La
arũ aþ Dauda / Item / þegar Vardhalld
menner þlwdu þra Gróþenne og sógdu
þeim þra huad giórst haþde. Huad eirn
nen halldanda sie aþ hinum ódrum semm
ecke opsocktu Christum so sem Skrift
lærder og Phariseí / helldur hielldu m
ed aþþa

eð aþ hönum / so sem Palmadags Histor
ian aviſſer / Þar vm ſtendur so skriþad /
ad allt Folk kallade vpp og sagde / kross
þessu hañ / krossþessu hañ. Og þegar hũ
vilde vppstiga til Himna / k saman saþ-
nade þeim Rietttruudu sem þa voru i Je
rusalem og i Betania / giet þu til huad
marger þeir voru ? Þad skriþar Lucas
ad þeir haþe vered alls ad tölu 120.
Actor. 1. So seinan og treglegan fram
gang þieck þad allt sem Christur haþde
þorsialega vppbyriad k giört.

I annan mata / epter hans Himna-
för / þa hann haþde sent þann Heilaga
Anda yþer sýna Lærisueina / þa gieck þ
vel til vm nockur Aar / eñ samt þiellu þar
til marguýslegar Hindraner / aþ Villu-
mönnum k ödrum Vantruudum / so ad E-
uangelium Christi hefur valla hreint og
omeingad vered i 200. Aar / so sem Hei
lager Lærefedur skriþa. So og votta
Sagnaþækur christelegrar Kirkiu / huör-
nen til hefur geinged vnder Pauadomen-
um / allt til vorra Daga / þar til ad Gud
vppuakte Lutherum / sa eð aþ Euangelij
Lærdome hreinsade k klarade allan saur
ugleik Papistanna Villudoms: So hef-
ur i raun og sannleika / allt þad Christur

þorsialega giörde/ langsamlegan þramgang haþt/ og seinlega vared/ so sem sa Alldenkuistur sem ver vr þurre Jördu.

J þridia mata/ eþ vier vilium giæta ad vorum Dögum/ a huörium Gud heþr j lios lated sitt Heilaga Euangeliū/ þa voru allmarger j þyrstu sem medtoku þad þeigensamlega/ Enn nu rienar þad t trenar þyrer allmörgum/ t vill ecke syna auöþt sem skylde/ sem Gud nade t betre.

Vm þau tuö Ord Alldenkuistur og Root/ Virgultum & Radix, þa skulum vier vita ad Guds Sonur hann verdur neþndur Alldenkuistur þyrer þssar Greiner/ Fyrst vegna þorsmanar t þoröktūar/ þuiad þetta er Heimsins Art og Natura/ ad vilia þennan Kuist aþsnyda vpprijþa og slyta/ hann nidurtiæþa t þryckia/ þess vegna ad hann heþr eckert Alit/ öngua Fegurd þyrer hans Augum/ og þ hū ver vr söndugre t þurrlendre Jördu þad er/ Hann er komen aþ Gydingum/ t aþ Jomþru Maria / þad tuent potte j þann tijma so sem avaxtarlaust og einskis vert t ackrande þyrer Heimenum.

Þar næst neþnest Christur Alldenkuistur/ vegna þessʃ Avaxtar/ þeirrar Blomgiannar sem hann ber/ Þuiad avallt heþr

Christur

Christur sijna christelega Kirkiu/huor ed
a hann truer/ t ber godan avoxt allskyns
Dygda og godra Verka. J pridia mata
nepnest han̄ pess vegna Alldenkuistur/ad
han̄ giepur ap sier Sapa og Vokua/Kr-
apt/Lijpgan og Lijp/og eingen parp p
ad ottast ad pesse Kuistur mune ap nock-
rum verda skadadur eda skaddad: so hin̄
palle. Allt Manlegt Kyn pad er so sem
ein visen purr og daud Jord og avaxt-
arlaus/En̄ i pessum Alldenkuiste alleina
og huorge annar stadar pa paum vier og
pinnum Lijp og Krapt t allt gott anad.

Root verdur han̄ nepndur pess vegna
ad han̄ er su Root og sa Vondur Jesse
huor ed vpp er settur sem eitt Merke pyr
er heidnar Pioder/ Esaie 12. Cap. Og
er komen ap gamallre Ætt Dauids so
sem ap pornum Stopne/ par med pa er
hann Root og Grunduollur alls Kiettl-
tis/allrar Salubialpar/so ad par kan̄
ecke nockur Madur avoxt ad bera/nema
han̄ niote pessarar Rootar/ p er/ nema
hann vppbygge og grundualle sijna Tru
t Von vppa Christum.

Hann hepur huorke Fegurd
nie Frijdleika.

Pad

Þad hefur verid hia Gydingum/ sijdan epter a hia Kiettórum og Villumónum/ lijka eirnen hia þeim j Pauadomenum/ t enn nu skiedur þad hia ossvelþlestum. Þuiad ecke hlioodar þesse Grein vpp a holldlegan Frijdleik Herrans Christi/ vm huórn skrifad stendur ad hann hafe verid Maña frijdastur og best a sig komen/ ad óllum Lidum og Limum/ þar mest samlegur og liufur j allre Umgeingne/ so sem vm hann skrifad stendur j 45. Psalme/ Þu ert sa allra Frijdaste a med al Mañana Sona/ liufar og sætar eru þijnar Varer. Hier a heima giórualit Lopkuædæ Salomonis/ so og lijka þ sa Sagnamadur Nicephorus skrifad hefur vm Vórt og Vænleik Herrãs Christi/ þa hñ var j Heime þessũ. Eñ vm slijkt talar Spæmaduren hier ecke/ helldur vm þ sem Gud Fader hafde mdur talad/ ad sijn Sonur munde alla hlute þorfialega og vijslega gióra. Þetta þiker þyrer Heimenum huórke frijdt nie þagurt/ þuiad Skynsemeñe lijkar eckert nema þad sem er þagurt og asynelegt. Huórsu prydeleg og skrautleg var Messan j Pauadomenũ med allre annare Þionustugiórd? Þar a mote þa er nu Þionustugiórden miógein

þöllð og lijtelmotleg hia þeim sem Ev-
angelium haþa medteked/ þeir ed ecke
kunna ad hrosa sier aþ öðru enn Trunne
a Jesum Christum.

Vier sæum hañ/enn þar var eingen
Frijdleike sem oss mætte lijka.

Vier ed þyrsta kiemur þrañ Med-
kienîng Gydinga/þeir ed þyrer Postulan
na Lærdom og Kienîngar sneruſt til sañ
rar Truar/þeir sögdu so/Gud mæde oss
auma Syndara/huörsu þunglega höþũ
vier syndgad oss a vorum Messia? Þar
vier sæum hans Dyrd og Dasemdar verk
þo vorum vier so þorherter og stockblind
ader/ad vier hu rudum þar ecke vm/þar
var eingen Segurd/ eckert Alit/þad oss
lijkade:

Hann var sa allra Fyrerlitnaste og
Forsmænarlegaste þullur Pijsla og
Siukdoms.

Vier höþdum med öllu holldleg Augu
(seigia þeir) vier kunnum ecke ad skynia
añad enn þad sem var stundlegt og þyrer
Heimenum prydelegt/ huad Heimuren
þorsmæde/þad þorsmædum vier ei lijka.
Þar þyrer med þui hañ var so herþilega
vtleiken/ og so var hryggelega med hañ

þared/

þared/sem hinn mesta illrædis Mañ/ hñ
var þullur Suida og Siukdoms/ hñ var
hæddur/ hwdstryktur/ særdur og smænar
lega Pyrnum kryndum/ þa kuñum vier
ecke ad skynia huór hañ være/ þuiad vm
vorn Messiã hófþdu vier alla adra mein-
ing /Vier huxudu ecke añad/ eñ ad Mess-
ias munde þyrer Heimenum vera veglegr
ur og Dyrdlegur/ ad huór Madur mun
de haþa og hallda hann j hæsta Heidre.
Eñ vid þeñan vorn sanna ad rietta Mess-
iam/ heþur allt ódru vijs til geinged/ Og
enn meir/ seigia þeir:

So var hañ þorsmædur/ ad Menn
byrgdu sijn Andlit þyrer honum/ þar þy
rer eckj dugdum vier hann ecke.

Þetta er miog syndsamleg og blindsnil
Orsók/ huórrar vegna vier huxudum eck-
ert vm hañ. Vier vonudum epter soddanna
Messia/ huór ed med sinne Dyrdarlegre
Vegsemd munde giora oss alla dyrdarle-
ga þyrer Heimenum/ og giora oll Veralld
areñar Rijke oss vndergiefen/ eñ a þessum
sæum vier eckert þess kyns/ helldur allt
annad þessu þuert a mote/ huórsu ad hñ
vard af vorum Hófþdingium þyrerliten
þordæmdur/ so ad eingen þorde ad med
kiennæ

þiſſkienna hann/eingen þorde ad þallda med
þeſſhonum/þeir þaer ſem hans voru/þr þor
þuddudu ſier og þoru j þelur/þeir lietu ecke
aſſsia ſig/eñ ſyndur heyra til ſyn. Þuiad þeg
ar Pilatus villde læta hann lauſan/þa
mæltu þanſt eingeñ ſem hñ þorſuarade med einu
Orde/eingen ſa ſem ſtæde hia hönū/eda
bæde þyrer hañ. Eñ aþ Guds Dome yþ
ar vorum Syndum/og aþ hans Myſkun
ar Rade oſſ til Endurlauſnar/þar viſſū
vier ecke þar aþ:

So er lyklegt ſ vel truanlegt/ad mz
ſſ þeſſu mote munu Gydingar/þeir ed þyrer
og Poſtulaña Predikun voru triettruader ord
ar/haþa ſatad ſ medkienſt ſig þyrer Gu
de/Eins og a vorum Dögum haþa mar
gger giört/og Gude þackad/þyrer Open
beran og Auglyſing ſyns Heilaga Ords/
ogſo ad þeir ſie allþaer ſem þ giöra.

Sannarlega bar hann vorn Siuk
doom/ſ vorum Þyſſlum hlood. hñ vppa ſig.

Þeſſe Mals grein er þin allra agiæt
aſtaaſta ſ hellſta j öllum Spamaña Bokū.
Og hier ſtanda tuö Ord / ſem er/ Siuk
domur / og Þyſſl edur/ Þyna. Huad þau
merkia/þad kieñer oſſ vor Heilög Truar
aſſatning/Þuiad þeſſe Siukdomur er þuer
ke Höþ

ke Hörþudverkur/nie önnur Pijnsl eda Pijna
j Manzins Lijke eda Limum/ Helldur er
þad soddan sem Christur heþur lided/ad
omögulegt var ad vier mundum þ haþa
gietad lided eda bored. Þar þyrer er þsse
Siukdomur og Pijnsl ecke annad eñ vorar
Synder/ og Straþþ og Reþsing sem Synd
dönum hæþer med rietta. Þad er/ eilijfþ
Pijnsl og Pijna. Þetta huörtueggia heþur
hañ tekid vppa sig og heþur bored þad..
Hier eigum vier ad læra ad þeckia vora
Heill og Salubialp/ t vita huadan hun
Kiemur/ og hallda oss stadfastliga þar
vid/ Þuiad a Himne og a Jördu verdur
ecke stærre Velgiörningur veittur eñ þsse
Og þetta er þad huar vm S: Johañ..
skijrare meinar/ þa hñ mz Fingre sijnum
vijsar a Christum seigande/ Sia/ þad er
Lamb Guds sem ber Heimsins Synder..
Bere hañ nu Synder Heimsins/ þa ber hñ
og lijka mijnar Synder/ þui þær eru þar
med. Bere hñ þær/ þa ber eg þær ecke..
Huad eg verd ad bera/ þad ber hañ ecke
og huad hañ ber/ þad þarf eg ecke ad
bera: Nu ber hañ allar Heimsins Synd
er/ þar þyrer þarf eg ecke ad bera nein
þeirra/ helldur skal eg fullkomlega tru
þui/ ad hañ hafi allar þær bored/ Og

þyrer

þry yrer ſoddan Tru verd eg laus og lidugur
ó'id þær/þar med riettlætur ↄ ſæluholp
m m an alls tilſtudnings eigenlegra Verka/
ǫ̃u uǫ́riu Nafne ſem þau heita/ þegar jeg
þrǫ́raſt Syndanna og lætr mier þær leidar
iſioikia. Þad er víſſt ↄ þaſt/ Sola Dei gra
ſiia, edr, ſola Fides ſaluat, enn ecke nǫ́ckur
ulolutur annar/ Þar ma eingen j mote mæ
b\rr/ eñ eþ nǫ́ckur giǫ́rer þad/ þa vil eg ſeig
a\ rr ſem Dauíd ſagde/ Narrauerunt mihi
pirniqui Fabulationes, ſed non vt Lex tua
i þǫ́ir ranglætu þooru med Sǫ́gur/ Enn
ǫ́cke þitt Ord.

Enn vier vilium yþeruega ſierhuǫ́rt
dr Ord j þſſare Malsgrein/ þuiad þau ha-
n þa merkelegan Lærdom iñe ad halda/ ↄ
dryyrdmætan Fieſiod/ og þa valeitóſſu
guǫ́uggun ſem neþnaſt kann a Himne og a
nǫ́ſſǫ́rdu: Þeſſe Ord taka þyrſt j burt þa
ſtneneyrlan/ ſem riſed hefur bæde hia Gyd
ngningum og Heidingium/ vegna lǫ́telmotleg
ſ raar Perſonu Chriſti/ hans Lærdoms og
m Embættis/ ↄ allrar Audmyktar ↄ hlyd
. e. Þad er vel ſatt (ſeiger Heilagur An-
(e) Chriſtur mun lída Pínu og Dauda/
m Enn hugleid þu huǫ́r Sǫ́k ↄ Epne þar
lit : til. Huar þyrer ſkiedur þad? hefur hñ
dad þorþient? Langt þiærre/ hañ lídur

C: þad

þad vorra vegna/og hañ ber vorar Sy
der/vorn Siukdom/vorar þýsler. O O
slýkt er su vor Huggun/ sem oss ætte nu
riettu vppueckia til ad þlyia til Christumu
og leita Rads og Hialpar hia hönum mu
giegn Syndenne/Daudanum/Heluýte o
Diöblenum.

SANNARLEGA/ þetta er Ei
ur Guds/alýka eda motlýkt sem þessu
So sañarlega sem eg liße. O huad sæll
eru veir/huörra vegna Gud suer (seigo
Tertullianus) Vid þeñan Eid huggar s
S. Pall/og seiger/ þad er sañarlegt
Dyrmætt Ord/ad Jesus Christur er kon
en j Heimen/ ad giöra Sæluholpna þ
syndugu/a medal huerra jeg er hiñ hellst

HANN BAR/ Huör hañ? Sonun
Guds og Mariu/ enn eingen annar/ ech
giörde þad mýn eda þýn Goodverk/ech
Heilagra Manna þyrerboon nie Forþiene
an/ ecke Regluhalld Munka/nie Hardlul
þe Klaustra maña/ ecke þullnægiu Boo
nöckrar Skiepnu/ helldur alleina Kuiii
uñar Sæde/þad sundurtreder Höggorm
sins Höfud. Bloded Jesu Christi þ hre
sar oss af allre Synd/ 1. Joh: 1. Cap.
Og hia Esaia seiger Gud/43. Cap.
Þu hefur giört mier Erfide med þýnu

Synd

ðnyndum/ᵗ Omak med þẽnum Miſgiör
ðyngũ. Jeg/Jeg er hañ ſem aþmaer þitt
gnaanglæte/BAR: Hañ heþur vora Syn-
yð byrde teked aþ oſſ og vppa ſig/ᵗ bor-
ad hana/þ er/Hañ heþur þullnadar Boot
& Bitaling giört þyrer vorar Synder/
od heþur endelega aþmad/burt teked og
aſſtad heim. Þar þyrer ſeiger Johañes
\/ Sia/þar er Lamb Guds ſem heim
as Synder ber og burt tekur: Þuiad mꝫ
uſſ:ſſu Orde/ad bera edur burt taka/ þa
uórdur Chriſtur ſkileñ þra öllum ödrum
möllöñum. Vier höþum Syndernat/kunn-
o ei ecke vid þær lauſer ad verda/og ecke
aara nie lýda Straþþ og Reþſing Synd-
\aña/Enn Chriſtur hañ er ſa Kappeñ/hñ
uſ ſu Hetian/ſem giöra kann huórtuegg
.. Sialþur heþur hañ öngua Synd/Eñ
ñañ bæde ber og j burt tekur vorar Syn
ᵗ\r/ᵗ lýdur þa Reþſing ſem vier attum
ſpl o lýda eilýþlega/Syndaña vegna.
VORT SJVKDOM/vor Siuk-
umomur er Synden ᵗ Syndareñar Straþþ
j ðrad huórtueggia heþur Gud lagt vppa
m Son. Hier ſkal huór og einn giöra
d r þetta Ordkorn/ VORT/vel hiart
bo'oed/ᵗ læra ecke mꝫ nöckru mote koma
q r þra almeñelegu Guds Fyrerheite/ſo

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

þramt hñ ecke vill tapa siñe Sælubiaiþia
Siukdómuren er (sem sagt var) S
den ↄ Dauden/ Pijslernar eru vond Samu
uiska/ þegar Madur aþ Kuól og Ang
Samui skuñar veit eckert rad/ heþur ón
ua Huggun. Allt þetta tekur Guds So
ur þra oss/ og ber þ þyrer oss/ so ad vo
Samuiska stilliſt til þrids/ og vier ver
um þyrer Gude ohrædder Synda vor
vegna/ ↄ skielþunſt ecke nie hrædunſt O
og Grimd Daudans/ so sem skriþad er
Johañ. 3. Eþ ad vort Hiarta þordæmi
er oss/ þa er Gud meire enn vort Hia
ta / Framveigis seigia þeir Kiettruu
Gydingar.

Vier hielldum hann þyrer þann sa
plagadur var/ og aþ Gude sleigen
pijndur.

Heilagur Ande kann ecke nog lega
tala vm þa Hneyxlan/ sem komen er
lijtelmotlegre Asynd Herrans Chriſt
Hier eru ecke alleinaſta þr Gydingar sö
Klógudu hañ þyrer Pilato/ og sögdu/
hañ være ecke illrædis Madur/ þa hefþ
um vier ecke sellt hñ þier j Hendur.
þinnaſt ecke alleina þeir sem hñ þorſmna
og þyrerlijta/ og hallda ad hañ haþe

Slö

ꝑöllög/ſoddan Pýnu og Plægu ꝑorſkulld=
r\ /r lided ſo ꝑyrer ſialꝑs ſýns Giörder.
ı ıaar ꝑiñaſt r ecke ꝑaer ꝑeir ed laſta Chriſt
ſ\m/ſem eru aller Verkheilager og Hræſn
\ıaar/og aller Falſchriſtner. Puiad huör
od : hellſt ꝑeir eru ſem hallda ad Menn
ə ıe Syndanna ꝑyrergiefning med ꝑeirra
ǵoodum Verkum/ꝑeir afneita Krapte r
ꝺıcorꝑienan Chriſti Pýnu/og laſta r lyta
\ñañ/ ſo ſem hefde hann lided ꝑyrer ſýnar
ſiſſiſg iörder/og ſo ſem hefde hñ af Gu=
ꝺ : vered ſleigen/pýndur og plægadur veg
ſſ a ſialꝑs ſýns eigenlegra Misgiörda. Eñ
ıöıuörſu grimñleg Gudlaſtan ad ſlýkt ſie/ꝑ
l ꝺa huört Riettchriſtins mans Hiarta
Anneinkia.
ꝺ Þriu Ord ſtanda hier/ j huöriū ꝑalen
lꝺ : öll Pýſl r Pýna Herrans Chriſti/ ſem
ǵa\/ad hañ ſie plægadur/ſleigen og pýnd=
l :r: Puiad j ꝑyrſtu/ꝑa hefur hañ allt j
ə ꝺıa Modurlýfe haft margt ad lýda/ꝑ
ſǵuudſyner Stallurenn eda Jötan j huöria
: ña añ var lagdur epter ſýna Fæding/ſo r
ıolſlotten til Egiptalands/r añad ꝑleira.
ıaOar ꝑyrer er Gydingaña Grimd og Rei=
ꝺ\ıe/Hatur og Auꝑund ecke ſa ꝑyrſte Fiand
ıqaıapur ſem hañ hefur orded ad lýda/ecke
ǵllıelldur Andſhotans Freiſting/ Matth=
C iij: 4. Cap.

4. Cap. hefur vered su fyrsta sem hann
leid. Snögt ad seigia / Aull hins hier var
i heime pessum hefur ecke vered annad en
Motgangur ok eymdarleg Plæga.

Hin önnur tuö Orden / Sleigen ok Pijnu
dur / pau hafa inne ad hallda hans Kuoua
og Pijnu / med huörre hann hefur ofbrag
og formfært sig sijnum himneska Föduröd
so sem vor hæste Kiennemadur / huar m
vier erum vid Föduren forlijkter / höfudsyn
og feinged Fyrergiefning Syndanna / o
erum so fyrer hönum saklauser ok Syndy
lauser / og riettlæter: Petta allt saman
er ecke annad en Höfudgrein Riettlætingar
aremar / a huörre oss liggur allra mesta
vorrar Sælu hialpar vegna.

En hann er særdur vegna vorra Mis
gierda / og vegna vorra Synda er hann
sleigenn.

Hier heyrer pu / ad hann er alleina sa
huör ed med sinne Pijnu Pijsl og Daudda
hefur sialfan sig i Form fært. Par fyrer
huar hellst ecke er hans Pijna / ok huör hi
nytur ecke ad hans Pijslar ok Pijnu ok Dau
da / sa parf ecke annarstadar ad vænta sier
fyrergiefningar Syndana / Riettlætis nie
Sælu hialpar. Pui ad hier standa pand
Orig

rd sem alldrei kunna ad bregdast/ad hñ
st : særdur og sleigen vegna vorra Synda
nnar med vorar Synder og Misgiörder
d tu bitaladar og burt teknar/t. vier med
mmim hætte leidder og leysser þra Daudan
t nn til Riettlætis og eilýfs Lýfs: Þui
e o vorra vegna er hañ særdur/þar þyrer
mum vier þrý þra Strafþe og Refsingu
hnýsyndafia vegna/Vorra vegna er hñ sleig
d\/þar þyrer erum vier kuitter. Allar vo
r r Synder eru lagdar vppa hann/ þar
nrer liggia þær nu ecke leingr vppa oss.
nregyrer soddan Tru til hans Nadar og
sýlyskunar erum vier riettlæter/og höfu
hrid þyrer Gude/Rom. 5. Cap.

N Refsingen liggur a honum/so ad vier
lögh þdum Frideñ.

Omögulegt er/ ad nöckur sorgfull
mafiamuiska/ su sem riettelega plægud er
hnýsyndafia vegna/kunne ad hafa Frid og
oooo/ ef ad hun þær ecke/ og hefur ecke
fstessa Kynning a Christo/ ad Strafþ og
fsqefsing vorra Synda sie vppa hñ lögd.
lgiungleid þu og giæt ad/huórt þu finur
rb ckra Mælsgrein j allre Heilagre Ritn
\ugu/huór ed Nad Guds j Christo so lio
afga og liufplega vtmælar so sem þesse

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

Greinenn giörer.

Hier ætte huör christen Madur aÞa
hugleida/ huad Þad sie ad haÞa Synde
na a sier/ og bera heinnar Þunga/ ⁊ eig
von a eilýÞum Þýslum j Heluýtis Elldeod
Nær storglæpa Menn skulu hier j Heimmis
lýda stundlegt straÞÞ Þyrer sýnar Illgiörd
der/ aÞad huörr j Elde/ eda med öÞrumu
Dauda/ Þa titrar ⁊ skielÞur Þeirra hia
ta/ so Þad kaÞ eingen Madur vt ad seÞ
ia eda skyra/ Huad meinar Þu Þa ad skr
mune Þa Ogudlegu a sýdasta Deige/ Þa
ed ecke haÞa Þa annars ad vænta eÞ Þes
Vrskurdar sem so er lætande/ Fared burt
Þier Böluader j Elld eilýÞan/ ⁊ cud
Slýkt er ad sönnu oseiganleg Angist oo
Eymd/ huör haÞ kann riettelega ad hugs
Þar vm/ Og sa hiÞ same/ haÞ veit rieÞ
telega ad skilia Þesse Orden/ ReÞsingar
liggur a hönum/ Ligge Syndaña ReÞsimis
og StraÞÞ a hönum/ Þa liggur hun ecke
a mier/ Þar Þyrer sie Almættugum Gud
Loÿ og Þacker ad eilýÞu/ Þuiad Þar Þ
er er eg nu kuittur og Þrý Þra oseiganlelu
re Samuiskunnar Angist og skielÞing
Syndaña vegna/ so ad eg ma nu mz gl
elegu trunadar Trausie/ Þorlæta sig vpp
oÞallualltu Von eilýÞs Lýfs og oendan
legra

legrar Sælu hialpar.

Petta er nu sa Fridureñ/ vm huórn hier verdur talad/og huórn vier þaum t ódlunst þyrer Daudan t Pijnuna Christi/ aþ þui ad vort Synda Straþþ er vppa hañ lagt:

Og þyrer hans Beniar erum vier heilbrigder ordner.

Adur þyrre var talad vm vorn Sinkdom/ Syndena/ og ad vier sem truum a Christum/ þurfum hana ecke ad hrædast þuiad hañ hefur hana bored/ t ad straþþ Syndarennar ligge ecke a oss/ heldur a hónum/ so ad vier hefdum Frid/ og værum visser vppa vora Sæluhialp: Pessa sómu Meining hefur þetta litla Mæltæke/ sem so er lætande/ ad vier sieum grædder og heilbrigder ordner þyrer hñs Blodunar Beniar/ Þuiad þær hafa hónum veittar vered/ og þær hefur hañ lided vorra vegna. Hier þyrer eigum vier nu þacklæter ad vera vorum Himneska Fódur/ sem oss hefur sent og giefed slijkann Lausnara og Grædara/ Þar med eigum vier t eirnen ad elska þenan Grædaran/ og leggia þar a alla vora astundan/ ad hlyda hónum/ og geyma hans Ord/ og

hugga oss vid þad j öllum vorum Mot-
gange/ og jdka oss j öllum goodum Ver-
kum/ og hafa þa Von og þad Traust til
Gudz/ ad hann mune giefa oss sinn Helga
Anda/ sa ed oss helldur og vardueiter j
sañre Tru til vors Lausnara og Græda-
ra/ ↄ ct. Huör ed hañ vill nu verda heil
brigdur af sijnum Andarsærum/ hañ skal
hugga sig vid Særen Christi ↄ hans Ben
iar/ mz huörium vor Synda sær eru gr-
ædd ↄ læknud/ þar vm talar so hin Hei-
lage Bernhardus. Eingen Lækning er be
tre þyrer siuka og særa Samuisku/ eñ ad
minnast opt og osialldan a Særen Herra-
ans Jesu Christi.

Vier geingum aller villter sem Saud-
er/ huör einn a sijnum Veige/ Eñ Drot-
teñ lagde vppa hañ allar vorar Synder.

Hier verdur auijsad og so sem þyrer
sioner sett/ huad Mañleg Skynseme skyn-
iar j þessu Efne/ og med huöriu mote
hun vill verda riettlæt þyrer Gude/ og
komast j Himerijke. Ef þu spyr þar ad/
huörnen þa? Suar. Veralldleger Vijsen
damenn og Spekingar/ og þeir sem ept-
er sinne Skynseme dæma/ þeir meina so/
ad þyrer eigenlegar Dygder Mañköste ↄ

Goodverk

Goodverk kuñe huór Madur ad þocknaſt
Gude ↄ vera hónum þægelegur. Eñ þet-
ta hid ſama er ſa Holldſins Skilningur
vm huórn S. Páll talar/ Roman. 8.
Cap: þar hann ſeiger/ Holldſins Sinne
eda Holldlega ſinnadur ad vera (þad er
ad epterþylgia ſinne ſtolltre Skynſeme/
ſem meinar/ ad Madur enn kuñe þyrer ſýn
eigenleg Goodverk þocknaſt Gude/ ↄ ver
da rietttlætur og ſæluholpenn) þad ſama
er þyrer Gude Fiandſkapur og Daude:
Soddan Villur haþa Meñ reynt almeñe-
lega j þeim blinda Pauadome ádur E-
uangelium kom a lopt/ huórſu margar
oteliande Klauſtrareglur og Mwka haþa
Meñ vppdyckttad/ Þar heþur eirn og ſier
huór huxad vm ſitt Regluhalld/ Gude
þar med ad þiona/ og komaſt ſo j Him-
erýke: Almwgaþolk haþde hin og ónnur
Truarbrógd/ huór epter ſýnū hugþotta
til ad þa Nád og Myſkun Guds/ Menn
vtnóldu ſier þa og þa Heilaga Fram-
lidna til ærnadar og þrañeſtódu/ þyrer
Gude/ ſumer geingu Pilagrýms gongur
hingad og þangad/ ſumer vórmudu/ ſum
er þurrþóſtudu/ ſumer gæþu Eigner ſýn-
ar til Meſſuhallds og Tydagiórdar þyr-
er Sælum ſýnum og annara/ ſumer hie-
tu þui

tu þui og þui/ ✝ þ var almeñeleg Tru/ ad margar være Gótur til Guds. Eñ hu ad seiger Guds Ord til þessa? Pad seiger oss/ ad allt þetta og þuilýkt sie ecke nema Villa og Vantru/ og riettur Vegur til Helvítis ✝ eilýfrar Fyrerdæmningar/ Þuiad hier heyrum vier/ huórnen Heilagur Ande þramsetur sæna ✝ christelega jatning þrra Manna sem lært hafa ad þeckia Christum riettelega/ enn ædur þecktu þeir hañ ecke/ helldur meintu þeir ad þr mundu so og so sæluholpner verda/ Þeir seigia nu so/ Vier geingum aller villtan Veg/ so sem Sauder/ Vier ótludum oss til Himerikis/ eñ vier geingum til Helvítis/ huór og eirn meinte ad sinn Vegur være godur/ og þar kom ad huór og eiñ gieck sinn Veg/ þar þo ecke er nema einn Vegur/ a huórium þeir hliota aller ad ganga sem sæluholpner vilia verda. Eñ huór er sa Vegureñ? Þesse/ Ad trua þui sem hier stendur skrifad/ ad Gud Fader hafe lagt vppa sinn elskulegan Son alls Heimsins Synder/ Þessu samhliodar þad sem Herran Christr seiger/ Joh. 3. Cap. So hefur Gud elskad Heimen/ Soddan Mæd og Myskun hefur hann veitt þeim Fordæmda Syndsama og hreckvísa Heime/

me/ad hañ gaf vt ſinn eingieten Son fyr
er heimen/vppa a þad/ad huór og eiñ
ſem a hañ truer ſkule ecke fortapaſt/helld
ur hafa eilifft Lyf. Item/ſeg er Vegur
en/Sañleikuren og Lyfed. Kome nu nóck
ur ſem vyſſa vill þier annañ Veg til him
erykes eñ þennañ/ þa gleym ecke þeſſare
Hófudgrein/fyrſg Guds Fódurs Bifalnin
gu og Skipan/ huór ed j tuær reiſur hef
ur kallad af himnum/ſeigande/ Þeſſum
myñum elſkulega Syne ſkulu þier hlyda.
Þeſſum/ enn ónguum þeim ſem ódru vyſ
kieña þa eigum vier ad hlyda/Þad kieña
oſſ Spæmeñerner og Poſtularner/ og all
er gooder og Gudhrædder Lærefedur/ þr
vyſſa oſſ til hans/huiad Lyf og Salu-
hialp er j ónguum ódrum/ og þar er eck-
ert añad Nafn giefed/ fyrer huórt vier
kunnum Sæluholpner ad verda/ nema
Nafned Jeſus Chriſtus/ Act: 4.

Enn oſſ ber ad athuga vel og merk
ia Spæmannſins Ord ſem hier ſtanda/
Allar vorar/ † Vppa hañ: Þuiad þet-
ta er ſu hellſta og haleitaſta Hófudgrein
vorrar Truar/ ad trua þui/ ad vorar eig
en Synder ſie ecke vorar/ helldur ad þær
ſie allar lagdar vppa vorn Herra Jeſum
Chriſtum. Þuiad þeſſe einka Hófudgrein

er

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

er Grunduöllur og Klettur/a huörriu öll Guds Chriſtne er byggd og grunduöllud/t þesse grein er vor Nlwrveggur/Vernd og Veria j mote öllum Kiettörum og Villu möñum/ſo ad eingen allra þeirra kañ ad villa oſſ eda þra Sæluhialpar veige ad leida/ eþ ad vier hölldum þessare Höþ- udgrein hreinnre og omeingadre. Og ad sönnu/ þa er eingen Lærdomur/eingen Gudz þionuſtugiörd su sem er Diöþlinum og hans Ryke so gagnstædleg og so skad samleg/og öngre Predikun a Jördunne er Diöþullen so gramur so sem þessare/þar þyrer oþsæker hañ hana alla vega/t vpp vekur allskyns hindraner og þneyrlaner j giegn þessum Lærdome/til þess ad giöra hann þyrer Heimenum liotan og haturlegan/so hann verde þorsmædur t nidur þryckt ur. Heimuren hialpar og vel hier til/ hann kann vel ad lijda allskyns þals Kiennjngar og Lærdoma/t eingen Hiatru t Guds Þionuſtugiörd/ heþr vpp komed so leidenleg og lygeleg/ad Heimuren haþe ecke betur kunnad ad lijda enn þennan rietta og ſanna Lærdom. Þa j Pauadomenum var openberlega kient og predikad/vm Sælumeſſur/Sælutijder/ Alþlæt/t önnur Goodverk mañlegra vpp dicta-

ſiddiktadra Setninga/ og añad þuilíkt o-
ilstelianlegt/ þad kuñe Heimuren vel ad lí-
\ndda/ og þorſuara/ þviad Heimuren hefur
odkþocknan a þeim Lærdome ſem Skynſem
ſñeñe er ſamhlioda/ huór ed myked helld-
ſ uur aþ vorum Verkum t ſialfræddes vilia/
þoog aþ hans Krapte og Helgedome/ſo ad
ſnadhañ bihallde ſinne hroſan og þeim heid
\ore/ſem kiemur aþ þorþienan goodra ver
.ſka. Eñ þſſe Lærdomuren/ſem Gude all
ſuiſina giefur Dyrdena/ og er þo ónguum
ſſMañe til Meins/hañ kuña Meñ ecke ad
ſpillída/ hañ verdur oþſoktur og er rækur t
ſhreken. Og þeir ſem þa eru hygnaſter og
ſnsheilagaſter þyrer Heimenum/ þeir giefa
ſſodþeſſum Lærdome ſkulld/ad hañ þorbio-
o doe og hindre Goodverk og alla gooda
ſſMañkoſtu/ Þar hañ þo kieñer og veiter
ſiStyrk og Adſtod/og hialpar til/ ad gió
ſ a:a þau goodverk ſem Gude eru þægeleg/
ſaaþad kann eingeñ añar Lærdomur ad vei
.a:a. Alleinaſta giefur Heimuren þeſſum
ſiLærdome þa ſkulld/ ad hann legge vor
ſoGoodverk ſo lagt/ t hallde ecke ad þau
ſónzíóre oſſ þyrer Gude riettlæta/ Helldur
ſ ord vort Riettlæte ſie t kome þar aþ/ad
ſſvier truum a Chriſtum enn ecke a ſialfa
.Noſſ. Vegna ſlíkrar Predikanar/ ad vier

tókú

sokum þra vorum Verkum þann Heidu
sem Christo alleina til heyrer / sem er / adda
Verken Christi ꝛ hans Riettlæte verde o
skeinkt og giefed / ꝛ ad vor Verk duge ec
ert þar til / ad vier verdum þyrer þann
riettlæter og sæluholpner / Fyrer þetta
(seigi jeg) vppuckur Heimuren Reide og
Grimd og Oþsokn j mote þui Heilaga
Euangelio. Ēn þ Ordsins Qviner skamm
ast sijn ecke / j mote eigenlegre Samuiskun
og Samleikanum sialfum / ad liuga og
seigia / ad vor Lærdomur loþe ad liþa ꝛ
læta sem huor vill / ꝛ ad huor meige dry
ia synder og glæpe sem hann vill / þad læt
tum vier Gud dæma / med þui ad þad er
ecke annad en diofulleg Lygd ꝛ Osannde
Eingen Madur a Jordune / hann kann
ad skynia / en sijdur vt ad tala / huad þ
er sem Spæmaduren seiger hier / Allann
vorar Synder / Huad eru þær / og huadan
þær Christur aþ oss þyrer sijna Pijnu / og
alla sijna Velgiorninga? Huar med hofþe
um vier þorfient þad / ad hann skyllde
ra vorar Synder og bitala þyrer þær og
giora oss so riettlæta og sæluholpna
Vier hofþum soddan Skipte og Byte
hann / ad vier gieþum honum ecke annad en
Synder og Glæpe / þyrer sitt Meinleyse
Riettu

...Riettlæte og Hiartanlega æstar Elsku
...m hañ hefur veitt oss/ þar ad auk all
...nyrdyns Gæfur t auðrtu hins heilaga An
...da/ huörn hañ gefur oss daglega t noge
...rga. Þuiad vier aumer Menn höfum æf
...ssi til huörke Riettlæted nie Visshuna/nie
...hæckra saña Huggun/En j Christo þaum
...vier þad allt yfirfliotanlega/ so ad vier
...verdum þuller Riettlætis/ og Vijsdoms
...g Huggunar j Christo Jesu/og höfum i
...möónum oransakanlegan Rijkdom Guds
...Nadar og Myskunar.

Enn Drotten lagde vppa hann allar vorar Synder.

Þesse Ord verda hier tillögd/ og fyr
...t þa Grein/ad vorar Samuiskur meige
...vera oskielfdar/oefadar/og hræddast ecke
...Syndernar nie þeirra stærd og margfiöl
...da/ med þui ad Faderen sialfur(ecke vier)
...hefur lagt þær vppa hañ/ enn ecke vppa
...ss/ t hañ hefur viliugur teked þær vpp
...sig/af sañre Aast t Hlydne vid sijn Hi
...mneska Födur/ og þar med/ad vier skulum
...fullkomnega fullkomlega reida oss þar vppa/
...ad Gud Fader hañ er ecke ödrumijs til sijn
...en vid oss enn Sonurenn. Huör vill nu þa
...fallaga nöckurn riettruadann fyrer Guds

D. Dom

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

Dome hans Synda vegna? Vill Diöfpunq
eñ giöra þad? Þad ma vel/ vier vijſunu
hönum til Christum/ lætum sia huad hi
vinnur aþ hönum: Fyrer veralldleg unn
Dome þa hlytur huör og eirn ad bera ſi
na Synd/ ↄ epter Moyſes Lögmæle þa
ma Fadereñ ecke bera Synd Sonarens/ \
ecke Sonureñ Synd Födursins/ Enn hüü
j myſkunar Ríke Guds geingur þad öfö
ru vijs til/ ſo ſem ædur er ſagt/ hier tel
ur Christur vorar Synder vppa ſig/ o
ber þær/ og allt Straþþ og öll Reþſimi
vorra Synda hun liggur a hönu. Þeſſ
vill Gud Fader ad vier ſkulum eþlau
trua/ Þar þyrer ſie Gude Loþ og Dyrd
eilijþu. Texten.

Þa hann vard ſtraþþadur og pijndu
lauk hann ecke vpp ſijnum Munne/ S
ſem Lamb þad ſem til Slætrunar bec
ſins verdur leidt/ Og ſo ſem Saudur ſi
er þeiger þyrer þeim ſem hann ryger/ o
vpplykur ecke ſijnum Munne.

Þetta eru Vegſamleg og Dyrdarlei
Ord/ vm Þolenmæde Herrans Chriſti
hans Pijſl og Pijnu. Þuiad med þui hæ
ætte ad lijda þyrer Synder alls heimſin
og giöra þulla Boot ↄ Nægiu þyrer þæ

þa

adha hefur hañ orded ad lijda polenmod-
ogiega ⁊ vilianlega/ so ad hans Pijna skyll
a ioe vera fullnadar Boot fyrer alls heim-
enfins Synder. Og verdur hier vpp aptur
alatalad fad adur var sagt/Refsingen ligg
a mr a hönum/ Puiad hier heyrer þu/ Þa
fiaohañ vard refstur og pijndur/ hier sier þu
⁊ fog fad ad hans Pijna nefnest Straff og
q Refsing. Nu var hañ sialfur Syndlaus
o fog ostraffanlegur j allan mata/enn med
iucoui vier vorum straffanleger ⁊ Refsing-
a mr verder/þa er hañ pijndur fyrer oss/ ⁊
uq hefur Refsingena lided/so sem hun være
naMans/og hañ atte hana med riettu ad lij
\aoa/ Par fyrer hefur hann ecke vpplated
mfinn Mun/ecke forsuarad sig nie afsakad
l aoa hañ var klagadur so sem annar Ill-
Friuirke/hañ hootade ecke þa hñ vard sleig-
l\m:n/helldur so sem Lamb fad til Slatrū
dramfecks er leidt/ Þ feiger/fryst ecke vm/
a öo var Christur motmalalaus leiddur
naura einum Stad til añars/ allt til Kross
\ens/a huörū hañ er fyrer oss ordeñ Korn
d fog Offur. Og so sem Sauduren feiger
nryfyrer feim sem hañ ryer og reytir/so hef
d mr hañ polenmodlega lijded allt fad fr
rdiskordu hönum/hañ liet sla sig og beria/
l fog hrakia a sig/hañ liet þa skipta sijn-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

um Klædum/ og talade ecke eitt Ord æ
mote. Þar þyrer seiger hñ so þyrer Mu
Spæmañsins Esaia 50. Cap. Eg sner
mijnu Bake til þeirra sem mig slou/ og
minn Kinnanga ad þeim sem mig reyttu
mijna Asionu byrgda eg ecke þyrer Had
ungum og Hræktum: Og þetta hefur ver
ed Meining Johañes Skijrara/ þa hañ
sagde/ Þesse er Lamb Guds/ sem ber
Heimsins Synder/ &c.

Enn aþ þessum Ordum skulum vier
sierdeilis læra tuent: Þad þyrra/ huorsu
ad Heilagur Ande lioslega talar vm Hel
dne og Þolenmæde Herrans Christi/ og
setur oss hana til epterdæmis/ ad vier sia
um og þolenmoder j vorum Kuolnm og
Pijslum. Herrañ Christur hñ hefr margra
þalldar Plægur og Pijsler lided/ og þolloc
enmodlega allt yþer skaded/ sem er/ Gudsu
grimdar Reide/ Syndena/ Daudan/ Helle
uijtis Hrelling/ Sman og Skam/ Brijrl
og Lyte/ Høgg og Slog/ Had og Spott
og allt annad sem hañ leid/ þetta hefuu
hañ allt lided oss til epterdæmis/ so sem
hñ sialfur seiger j Gudspiallenu Matthei
11. Cap. Læred aþ mier/ þuiad eg er aþ
Hiarta lijtelætur. Og vm þtta talar S
Petur/ 1. Pet. 2. og 3. Cap. Vier eigu
j øllum

llo öllum vorum Hörmungum/ Sottum
ui Siukdomum/ Motgange og Oþsokn
aþlalýta Herran Christum/ og vera þolen
bonnoder/ og bíþa epter hans Hialp
l\nn/ huórsu leinge sem Krossen aliggur/
l oco hñ ætte ad vara allt til Doms dags.
þ Og seigia sem þar stendur j Psalmenu/
m Enn þo Lýþ
m samt Huggun mijns Hiarta
qi skipte:

Þad annad sem vier eigum ad læra
rsiopier/ þad er þetta/ ad sia hier ovmrade
aþ ega Aast Elsku Guds Sonar til vor.
ia hañ lýdur þann bitra og beiska Dauda
þyþyrer oss/ viliande og þolenmodlega/ ei
a litil annars eñ þess ad vier skylldum verda
fyr eyster og þrelsader þra Daudanum og ei
rafþlýþre Fyrerdæmningu.

) Sa sem alla Menn hefur skapad. Hñ
frsoverdur Madur þaddur.

Sa ed stiornar Himnenum og ollum
ul Hlutum. Hañ er eitt Barnkorn/ og syg
r uur Modurbriost.

) Sa alla Hlute hratter. Hñ verdur a
ri Krossen þestur.

) Sa sem er Lýþsins Braud og Fada.

D iij. Hañ

Hann hungrar.

Sa sem er Lyfsins Brusur og Upp-
spretta. Hann lysdur Posta.

Sa ed ollum Monnum giefur Sess z
Husaldarsæte. Hann hanger a Krossenu.

Sa sem er Liosed. Hann velkest j þess
um Myrkranna Dal.

Sa sem er Vegurenn. Hann mæd-
est og preytest.

Sa sem er Sannleikurenn. Hann verd-
ur af Falsvottum aklagadur.

Sa sem Domare er Lifandra og
Daudra. Hann verdur af daudlegum
Domara dæmdur.

Sa sem er Rettlæted. Hann verdur
af Ranglætum þordæmdur.

Sa j husrium ad er oll Tykt z æra.
Hann verdur med Suipum strykter.

Sa allann Riksdom giefur. Hann er
ber og nakenn.

Sa þegre er enn Sol og Stiornur.
Hann er nu þolur og bleikur.

Sa ollum Kongum giefur Vald og
Koronu Hann verdur mz Pyrnu krynd.

Sa

Sa sem er Grunduollur allra Hluta.
[illegible]ann hanger a Trienu.
Su Eilijfa og hæsta Dyrd og æra.
[illegible]anger a mille Mordingia.
Su einka Huggun allra Mañа. Er
[illegible] u Huggunarlaus.
Sa sem er Kraptur z Styrkur. Nñ
[illegible]urdur veykur.
Sa sem er Lijfsed/og Lijfsins Herra.
[illegible]ann verdur Lijfslaus.
Sa ædste Kieñemadur. Verdz þorn
[illegible]rverdur/ og er þad Lamb sem offrad er
[illegible]rer vorar Synder/ Acto. 8. Cap. Þess
[illegible] Hluter eru so haleiter og mykler/ad j
[illegible]ssu Lijfe kuñum vier ecke noglega þar
[illegible] um ad ræda. Þad hlytur ad bijda eilijfs
[illegible]fijfs/ Til þess hialpe oss Gud/ fyrr enn
[illegible]rnirna/ Amen. Terten
Enn wr þeirre Angist/og þra þeim
[illegible]ome er hañ j burt numeñ.

Vm tuent verdur hier talad/j huorriu
[illegible] annars Pijna og pijningar Historia er skurt
[illegible] aiga jnne þalen. Þuiad tuofalda Pijsl z
[illegible]nijnu hefur Christur hafst ad lijda/ sem
[illegible] er nefnest Angist og Domur/ þad er/ su

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

sinnre Pijnan og ytre. Su sinnre hans Pij[illegible]
na/ hefur vered Angist og Kuól i Hrygd/ [illegible]
huar vm þeir Heilógu Gudspialla menn[illegible]
skrifa/ þa hann j Graſgardenum tok tillit
ad hryggiaſt skialfa og titra/ og ſagde/ [illegible]
Mijn Sal er hrygg allt j Daudan. Jtem[illegible]
minn Gud/ mijn Gud/ huar fyrer hefir þu[illegible]
yfergiefed mig? Og ſem hún leingde Bæn[illegible]
ena/ vard hans Sueite ſo ſem Bloddropar
ar reñande a Jördena. Soddan sinre Kuól[illegible]
Pijnu i Angist hefur alldrei nockur Madur
ur reynt ſijdan j þra Heimsins vpphafe.

Su ytre Pijna og Pijsl vm huórian[illegible]
Spamaduren talar hier nefnest/ Domurum
þar vm skrifa Gudspiallamenñerner/ hu[illegible]
órſu ad hañ hafe vered hafdur og leidd[illegible]
ur aptur og þrañ fyrer Annam/ Chai[illegible]
pham/ Herodem/ Pilatum/ allt þangadn
til ad hún var vm ſijder dæmdur til krosſfor
ens Dauda: Og er j þeſſu Orde jñeluck[illegible]
i þaled ſtuttlega/ allt huad epter þa Do[illegible]
nis alyckt an og adur/ er yfer hañ komed[illegible]
af Gydingum/ i þeim hañ pijndu.

Enn wr öllum þeſſum Kuólum ogo [illegible]
Pijſlum/ wr Angist og Dome Ogudlegra[illegible]
er hañ teken/ ſeiger Spamaduren. Huórnig
ar er þad skied? Þad er viſſelega skied[illegible]
þa hann hafde yferſtaded alla ſijna Pijſl[illegible]

ogo

ꝑeog þýnu/og hañ ſagde/Conſummatum
eſt, og a hinum þridia Deige þegar hañ
eiðreis vpp aþ Dauda/ og þa hañ þoor vpp
til Himna/ og ſette ſig til hægre Handar
nþ ſyns Himneſka Fódurs.

Nu þylger epter añar Parkur þeſſa Ca-
pitula j huórium Spæmaduren talar vm
Vppriſu † Dyrd † Ríke Herrans Chriſti/
ſem eilýþt er/ og eilýþlega Blýþur
þar þyrer ſeiger Spæma-
durenn ſo.

Huør mun leingd hans Lýþdaga met
aga vtſeigia?

Þad er ſo ad ſkilia/ Epter ſitt And-
lat mun hañ líþande verda/ og ſýdan all
drei deyia/ helldur líþa † ríkia eilýþlega:
Og gieþur Spæmaduren hier med ad ſkil
ia/ ad ſtrax epter hans Dauda/ a þridia
Deige/ mune hann þetta Lýþ vppbyria.

Þuiad hñ er aþ Jordu líþande Man
na burtſliten/ þa ed hañ þyrer Miſgiær-
da ſaker mýns Folks plægadur var.

Aadur heþur hañ ſo talad/ ad Lein-
d hans Lýþdaga være oendanleg/ † hier
ſeiger hañ/ ad hañ ſie vppſliten/ vppræt
ur/ ſo ſem lýtill Alldintriſtur ed Blom

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

ſtur wr Landeˉlifzande Manna / þad er / hann ſie med Valldæ [Violenta Morte] Lífzenu rændtur / og ſuiptur. So verdur hier gieted tuöfzalldlegs Lífzs / ſiñ er ſtūd legt og eilífzt / avífſande hier med / ad epter Dyrd ſ Herlegheitum Ríkeſinns Chriſti ſie ecke ad vona nie vænta j þeſſu ſtūd lega Lífze / helldur j þui okomna. Þetta villdu Gydingar ecke ſo hafza. Marger eru og ſo afz þeim Chriſtnu ſem naudug er bera Kroſſenn med Chriſto. J þeſſu ſtundlega daudlega Lífze hefzur Chriſtur plægadur vered og pínndur / og allt þ hefz ur hann lided afz æſt og Kiærleika til vor / epter ſchs Himneſka Fódurs Vilia / einſkes añars vegna / enn þeſſ / ad giöra full nægiu Guds Rietttlætte / fyrer Miſſgiörder Guds Folks / þad er / vegna þeirra ſiñ ſlækt þiggia vilia / og med rietttre Tru medtaka. Slíker Menñ rietttruader / ſkulu ſ þar aptur a mote vera ſo ſinnader / ad þeir gtarnan bere Kroſſeñ med Chriſto / Gude til Dyrdar / ſo ſem S: Petur kienñer / ſeigande / Chriſtur hefz lided fyrer oſſ og giefzed oſſ epterdæme / ad vier ſkulum epterfylgia hans Fodtſporum / hu ór ed óngua Synd giörde / ſ ei er helldur Flærd funden j hans Munñe. Og þa enn aptur

ſeig-

Þiꝛeiger hañ. Christur hefur liðed j Holld-
unnu þyrer oss/ so Brynied ydur med þui sa
anna Sinne/ ꝛ ct: Texten.

Og hann er jardadur so sem hinn O-
lgiugudlege/og daeñ so srm sa Ryke/Þo hañ
hafi engum rang giørt/ og þo ei være
Suik j hans Munne funden.

Med þui ad Herran Jesus er daen a
Gyrdmedal Ræningia/ eins og være hañ þrra
manna Larmadur/ og so sem seirna seiger/ ad
hann sie med Ranglætum reiknadur/ eñ er
hann ordo veglega jardadur so sem hiñ Ryke/
hann vera Texteñ liosare/ef ad Ordum þss
hann mun være so breytt/ Og hann er jardadur
hia oo sem hiñ Ryke/ enn daeñ so sem sa O-
lgiugudlege. Eñ med þui ad Orden standa so
hann hann sie daeñ so sem hiñ Ryke (huórt
hia Ord optast er meint so/ad þr Ryku sie at
hyggia lauser ꝛ ogudleger) ꝛ grafeñ so sñ
innocir Ogudlegu/þa er hier vissulega j þr-
ygg se þyrre Nials greinenne þolgeñ Leyndar-
mo domur þeirrar Yfirskriftar/sem sett var
yfir þer Hófde Christi a Krossenum/ huar
af mun Johañes skrifar med morgum Ord-
um/huad Pilatus skrifade/ ꝛ huórsu ad
hoꝛ Gydingar ecke villdu lyda/ ad Christur
hafdi fengit þeñan Heidurs Titil/ og hafe þar

þyrer

þyrer talad til Pilatum þar vm / Enn
Pilatus hefde ecke giefed sig ad þeirra
Ordum / so ad Christur er j þann mata
daen vnder einum dyrdarlegum heidarleg
um Title og Yfirskript / so sem ein voll
dugur Herra og Kongur Gydinga ↄ all
Heimsins. Og ad han sie grafen so
þeir Ogudlegu / þad er ad skilia vm hin
Sar og Vnder sem han þiack þa hin
pijndur / og vm Doms atkuæde Pilati /
Þuiad so er han boren til Greptrar / sem
sa ed af Dögum er teken / eins og anar
ræddis Madur / þo ecke hefde han nöckru
Mane ortett giört / og ecke hefde Suik
hans Mune þundest: Enn vorar Synder
hefur han bored / og þau Suik sem eru
vorum Mune og j allre vorre Natturu /
þau hefur hann yfirunned / og þyrer þa
hefur han bitalad: Texten

Enn Drottin villde kremia hann nidur
ur med Siukdome.

Ecke skiede þad hans Synda vegna /
og ei helldur af nöckru Manlegu tilsettu
Rade / ad han skylldi lijda Pijnu og Dau
da / helldur var þad Guds Rad og Vil
ie / huör ad so vthellte og j liose liet
malanlegan Kiesiod sinar Nadar ↄ Myskunar

unalanu

ammar til vor / ad hans allra kiærasste Son
ſi vur skylde ſo bera Skuld ꝛ Straþþ Syn
a doa vorra / og verda saklaus þyrer oss til
ua Dauda dœmdur:

J þessa mata hefur nu Drotten ecke
ailiotliad lata oss / helldur sinn Elskulegan
no Son verda sleigen og krameñ med Krank-
mouome Kuala ꝛ Pijsla / so ad oss yrde hlijfft
j þog hialpad. Og hier siaum vier og lœr-
\ mum / ecke alleinasta þad / huorn vier skul-
mum halda Christum / eda huilijkur hañ
\ r / Sem er / ad hñ sie ecke herdugur stran
ur Domare / sem oss vill þordœma / hell
tuour einn blijdur liufflegur Hialpare / sem
qJañalfur hefur viliad pijnaſt þyrer oss / Vier
lu skulum og so halda Fodureñ þyrer þann
mi em ei er grimñur og hardrœdur / og haþe
nsy ysn til ad straffa og refsa / helldur þyrer
ñaoañ sem so villde hialpa oss og hlyfta /
j dad hañ villde helldur lata sia sinn Elsku
aþþegañ Son / sem nu sagt er / eñ ad oss skyll
is ue ei hialpad verda. Texten.

B Fyrſt hann hefur nu sitt Liff til Syn
oqa aþornar vigieted / þa mun hann Sœde
aqnaþa / og leinge lifa / ꝛ Aþorm Drottins
mun mun þyrer hans Hœnd þramgang þa.

Þetta eru allt liufleg ꝛ sœtleg Ord /
hus

huǒr vier vilium yþeruega / ✝ vel grũda..

Fyrst er hier talad vm daudlegt Lỹþ
Christi / ad hañ skylde verda eitt Synda
Oþþur / edur Foorn þyrer Synder ✝ Seck
er vorar. Þuiad Gud heþur hia sier ein
Reiknings bok edur Skullda bok / hua
þar inne skriþad stendur / þad hlytur a
bitalast: Nu eru þar jñe skriþud öll goodo
verk / Meinleyse / Kiærleike / Þolenmæde /
Riettlæte / Sakleyse / Heilagleikur / ✝ all
þad sem vier erum skylduger Gude a
giallda / og allt þad sem Guds tiu Bod
ord bioda og banna / huǒrt helldur vie
giǒrum þad vier eigum ecke ad giǒra / e
ur lætum þad vera ogiǒrt sem vier eigũ
ad giǒra / þad er allt vor Synd ✝ Sekt
og su skulld sem þar hlytur ad verda b
ǒlud. Þar þyrer er nu Sonur Guds M
ur ordeñ / og heþur teked vppa sig daud
legañ Lỹkama / þann heþur hann j Forn
þæt a Krossenum / þyrer Mannaña Syn
der / ✝ heþur so bitalad þyrer alla þa si
þad vilia med Truñe þiggia. Þuiad hu
ǒr hellst Skulld sem ecke verdur bitǒlulu
og j burt tekeñ og aþplæmud / þyrer þess
Fornena / þad er / þyrer Da
ed Jesu Christi / hun blỹþur eilỹþlega o
kuitt / og hun kann ecke þyrer nǒckur ǒñ

Goodo

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

oDGoodverk eda nockrar adrar Foornþærin
naygar ad bitalast eda burt takast: Enn aþ
nuckpui ad Guds Sonur hefur allt þetta
børiggiort/so sem Heilagur Ande þar vm vot
naitar þyrer tMuñ allra siña Spamaña/þar
nryeþyrer mun Christur Sæde haþa/ so hann
nummun verda Pater futuri Seculi, Eilifur
ba Fader añars Heims/so sem Esaias nefn
q nur hann j ødrum stad. Snøgt ad seigia/
ba Fadereñ mun gieþa hønum Aþkuæme/ t
qr Erþingia til sijns Rijkes æþenlega/so siñ
naichier stendur/ Ad hañ mun leinge liþa/ þ
\ r/ hañ mun alla Æþe haþa Børn t Erþ
ingningia huad epter añad. Þetta Sæde og
eq Aþkuæme er christeleg Kirkia/ huørre hñ
nryfyrer og stiornar/ ecke so sem hardrædur
nroerra og Vijkingur/helldur so sem mild
o nur og Nædarfullur Fader/ med jafnleg
yq re þyrergiefningu Syndaña.

Og Aþorm Drottins mun þyrer hans Hønd Framgang þa.

ucð Huørt ed Aþorm Drottins vered hefr
ad ø høfum vier nu opt heyrt/sem er/ Fyrst
onqiefner hañ siñ elskulegan Son siñ Þion/
nøu uør ed hønum skule stoda og þiena til
anijns Aþorms/sem er þetta/Ad Manlegu
onyayne skylde verda hialpad/og ad Mañ
sins

ſins Fordæmning mætte ſnuaſt til eilijfs-
rar Sæluhialpar/ Þeſſe Þienare Guds
ſkyllde vppa ſig taka Mañlega Synd
Seckt/og bitala þar þyrer og borga no
lega/og vtuega oſſ Guds Næd og Vin
mttu/þyrergieþning Syndaña/Riettlæte
og Heilagan Anda/ og vppbyria auka
eþla ſitt Andlega Næder og Myſkunau
Rijke/ ꝛ ct. Þetta var Aþorm og Aſet
ningur Drottins. Og med þeſſum Ord
um verdur hier eñ (ſo ſem opt æder þyr
re) prijſſader ꝛ predikader nædugur myſ
unar Vilie Guds Fódurs/ huórſu ad hñ
ecke aþ Ogunſt/ helldur aþ ovmrædelegri
Myſkunar Giæſku til vor Aumra Synd
ugra/ heþur ei viliad tilreikna oſſ vora
Synder/helldur lagt þær allar vppa ſinn
Son/ſa ed þær kunne yþer ad viña og a
taka. Soddan myſkunar Aþorm mun
þramgang þa/ j mote ollum Diofþlum
þeirra Hindran/ og j mote allre Grimi
ꝛ Ande þeſſa Heims. Þuiad ſa hin ſam
þyrer huórs Hónd og Valld/ſlijkt Fódur
legt Gudlegt Aþorm ſkal þramkuæmm
verda/ hann er ſterkare og kröptugre enn
allt Valld og oll Magt bæde Diofþulſinn
og Heimſins. Og an alls Eþa/ þa haþ
þeſſe Ord vered ſu Huggun/ huar me

Gudhu

Guds Eingell huggade Christum j Gras-
gardenum / huar vm S: Lucas skrifar /
oplxtigande / Og hönum birtest ein Eingell
af hæ Himnum / og huggade hann / Og par
moom / ad hann tok akaflega ad bidia / so
sinnan sueittest blodugum Sueita. Puiad
pessu lyktlegt er / ad pesse huggun hafe so ver
ed \O / han skylde ecke vera so kuydande fyr
nis sinne pijsl og pijnu / hun munde ei ver-
da so fungbær / Puiad slyk huggan hef-
ur ve vered miog Barndomleg t fanyt / Hell
ur nuur hefur hun vered feirrar tegundar /
sinnan skylde hugleida / huorsu ovmræde-
ed iegt Gagn hans pijsl og pijna munde ep-
sir sig leida / og otelianlegum Mönum til
sæluhialpar verda allt til heim
s ends Enda / Pad merkia pau Ord sem
ier standa / Ad han mune Sæde hafa t
ogninge lifa / og Asetningur Drottins mune
vera o fyrer hins Hönd framgang fa t hafa.

Par fyrer / ad hans Sæl hefur Erf-
ed ve hapt / mun han Fægnud sia / og Næ-
ed o hafa.

Enn eitt sin verdur hier / miog sæt-
o ata og liuflega gieted Guds Födurleg-
st r Myskunargiæsku til vor aumra syn-
arfullra Manna. Hans Sæl (seiger hann)

E. hefur

hefur erfiðe haft i storre Kuöl † Angist, sv
su ed blodugan Sueita hefur vtþryckt : v
pressad wr hans Hollde/huad miög þad
heyrd Angist vered hefur/ Eñ þar þyrfti
mun hañ þa † hreppa sijna Fyrsn † Lysstyr
ing/af þeim Auexte sñ epter slijka Angu
ist koma mun. Huad er þa þad/a huörio
iu hañ skule sijna Lyst sia? Mun hñ sia
hana a Einglönum? Eda a sialfs sijnnp
eigenlegre Personu? Nei/ecke. Þad er sv
Lyst sem hañ mnn sia og hafa a oss aumu
um Syndörum. Enn huöria Lyst gietur
hañ haft a oss aumum/ vier sem pull
erum med Synder † Saurugleika/ Nær
truum vier Gude? Nær elskum vier hann
sem vier skylldum? Huad er þa oss semst
hönü meige þocknast eda til lystar vera a
Andsuar/eckert annad en hans eigen Nafn
og Myskun/hans Forþiena n/huöria þo
gieþur oss þyrer sinn Heilaga Anda i Trun
ne til hans/þa mun hañ hafa nægd/ oo
sia sijna Lyst a oss/hañ mnn gieþa sin Hei
laga Anda j vor hiörtu/ og giöra þann
full Riettlætis/ full Heilagleika/† allrilla
annarra goodra Dygda/og Guds æstsan
legra Giafa: Hañ mun og so vnder sin
nu Vallde hafa Diöfulen og Daudann
so þeir munu önguañ skada gieta giöröig
hann

annans Ríke eda þeim a hañ trua.

Vier skulum og merkia þad hier/ad
þessse Lærdomur/ hñ er ein su mesta styrk
r vor re Tru/ Þuiad hier j Heime þik-
so oss allt óðruvís til ganga/ Vier siaum
ðanad mýked jllt Diófullen og þesse hei-
r muur vppbyriar j mote Ríkenu Christi/ r
d þ þiker ei añad opt r tídum/ eñ so sem
D o Christur soge/ eda hñ hage gleymt oss
ra so sem hañ munde vilia hegna gam-
allra skullda a oss/ So erum vier Truar
ltler og Huggunarlauser j Motgangenū
d þa þegar Guds Christne geingur illa:
nn rietttruadur Madur/ sa sem stódug-
ss stendur a slýkre Von/ hann kann med
uru sinne/ anduelldlega ad briota r hind
lla\/ allan Krapt og Mætt Diófulsins/ r
annans Brwdar/ sem er þesse arga og illa
lórerólld. Texten.

Og med Kynningu sinne/ mun hann
rettlatur Þion/ sa Rietttlæte/ marga rietttla-
sig giora/ Þuiad hañ ber þeirra Synder.

Þetta er Hófudgrein þessa Capitul-
. e s. Þuiad hingad til hófum vier heyrt
ðallad/ vm Þínu og Dauda Herrans Chri
\/ Eñ nu þaum vier ad heyra og læra/
nnadlórnen eda j huada mæta vier kunnum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

ad þa gagn aþ henne/ eda verda hennar
niotande: Þuiad med þessu mote allein
og þyrer þad eitt/eñ eckert añad/ verdum
vier riettlæter/eþ vier þeckium hañ. Þui
ad Syndena sem oss rangla gióre/ hann
na tekur hañ aþ oss/og ber hana sialfum
og giórer þullnægiu borgan og bitalin
þyrer hana. Og þtta er nu þad sem vier
seigum Sola Fides justificat. Truen ein
eina giórer Menn riettlæta og sæluholpna
na: Huar þyrer? Þuiad hann/vór Liuþui
Lausnare Herran Jesus/tekur þra oss v
rt Ranglæte/enn gieþur oss j stadenn sitt
Riettlæte/ hann ber og burt tekur vora
Synder/skeinker og gieþur oss sína Hyll
ne og Forþienan giórualla/og þessu trui
um vier þullkomlega. Seige hier nu hu
ór ed vill. Eþ ad öll Forþienan og Fulu
nadargiórd Christi þyrer Syndernar o
min/og er mier veitt og gieþen/ mun mn
er þad þa ecke þullnægia til Riettlætis
Jeg seige ja/ Eñ Papistar/ Sophistar
þeir Verkheilógu/ þeir vilia læta Verk
en good vera þar med/ seigande/ Truan
an goodra verka/þad er/su Tru sem ecki
heþur þorþienan goodra Verka/ giórer
Mañ ecke riettlætan nie sæluholpen. Hier
j mote þa seigum vier-med S. Pæle
Gala

.laGal. 2: Cap. Eþ ad vppa Forþienan
ſrd Christi/ vppa hans Verk/ og hans Þýnu
tnaantade nockud/ þad vor eigenleg Verk
qty yrþte vpp ad þylla/eda vidlad bæta/þa
ɔrwære hans Riettlæte ecke þullkomlegt nie
algeoglegt handa oss/til vorrar Sæluhialp
: rr: Enn hier j mote talar Heilagur Ande
ɔrtyrer Munn Esaie Spæmans/þar Gud
ɔda ader neþner Christum sin Þion þañ Ri-
mlrtlæta/aþ þui ad hans Riettlæte/ Þ er
ɔ ɔued öllu yþergnæþanlega þullkomed/ og
ɔuqtæþur ónguañ bresst/ Og hann seiger þar
\ɔued/ ad þetta hans Rictrlæte þa sker-
ad : hañ og gieþe öllum þeim hañ þeckia/
ɔ ɔaad er/ þeim sem a hañ trua/ og giörer
d aa þar med Þm hætte riettlæta/aþ þni
ð ſtrañ ber Þrra Ranglæte r Synder. Þessu
d m hliodar þad S. Pæll seiger/ Gal-
aD Cap. Skylldum vier (sem leitum vid
ɔc o verda riettlæter þyrer Christum) eñ nu
nónumdner verda syndarar/þa være Christur
ð nmn Synda þienare: Þad sie langt þra.
la'tu ui'ad eþ Riettlæted kiemur aþ Lögmæl
d\uu/þa er Christr þorgieþins daeñ: Jtem
d ɔ.ed þui vier vitum/ad Maduren verdur
ri ɔfe riettlætur þyrer Verk Lögmælsins/
uöllelldur þyrer Truna a Jesum Christum/
ri aa trunm vier og so a Jesum Christum/

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

vppa þad / ad vier verdum riettlæter þyrg
er Truna a Christum / eñ ecke þyrer Lögþ
mælsins Verk / þviad þyrer Verk Lögmæm
sins verdur eckert Holld riettlætt. O O
mz þessu mote verdr öllu mañlegu Mey
ne goodra verka burt kastad / aþ þui þad
stodar alls eckert til Riettlætingarennad
þyrer Gude: Þetta er þad sama sem ss
opt sagt verdur / Sola FIDES justificat
Og med þessum hætte hallda þeir eins
Esaias og Pæll / ¶ þessu samhliodar ö
Heilög Ritning. Og huör hann prætt
þessa / sa mæler ecke ad eins j mote þes
are Malsgrein Esaie og S. Pals Ordu
um sem nu var þramsett / helldur j moto
allre Heilagre Ritningu: Þar þyrer seig
ium vier (so sem sa Gudz Madur Luth
erus heþur vt aþ Guds Orde kient og tal
að) Huör sem þrelsadur vill verda þrig
Syndeñe og Daudanum / sa skal vita þ
ad þar er eckert annad Rad / eingen önnu
Hialp / vtan þesse / ad vier lærum ad þeck
ia Christū riettelega / Su hin sama Kyñ
ing alleina / giörer oss þrij og þrialsa þrig
Syndeñe og öllu illu. Eñ Spamadurenn
Esaias talar hier vm slijka Kyñing Chri
sti / sem vier þaum aþ Euangelio / Sem
ad vita / huör eda huilijkur ad Christu
er.

o\rr/og huad hañ vorra vegna giórt hefr/
) mæm er þetta/ Ad vita og trua þui/ ad
ñavañ sie sañur Guds Sonur/gieten af hei
uÿdógum Anda/ fæddur af Maria Meyu/
ónpÿndur vnder Pontio Pilato/ ecke vegna
añiña Synda (þuiad hañ var sialfur hei-
uÿugur ↄ saklaus) helldr vegna alls heim
) anns Synda/huórium hñ hlod vppa sig/
óa ep ad vier yrdum af Syndónum lexster ↄ
)lærelsader/og sÿdan med hónum riettlæt-
go og eilÿfflega sæluholpner. Þesse Kyñ-
ó gÿg eda Kuñugskapur/ sem veit og kann
)ſ ep seigia/ecke alleinasta/ huad Christur
uafr æfur giórt (þui þad vita og eirnen Di-
ualæflarner) helldur ad trua þui stadfaste-
) \n/ ad allt þetta þad hafe skied oss til
ÿfaðagns ↄ gooda/ þesse Kyñing/ hun giór
)ſo oss riettlæta. Og er hier þad vel mer
óna anda/ j mote huórtu ad þesse Kyñing
uſ sett og skickud / einkum sem er/ j giegn
i øllre mañlegre Formegan/Astundan/Ver
) mum og Vÿsdome/sem Menn hyggia ad
þnisiena mune til Riettlætingar fyrer Gude
óaumiad/þar er eingen Glutur sa ed stodar
)S ll Sæluhialpar/nema ad þeckia Jesum
Krchristum. Og ad vÿssu/þa er þesse Lær
dum mur miög dasamlegur og furdanlegur/
ch an christelegt Riettlæte/huórt ed alleina

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

komed er j þessu / eñ ónguo ódru / ad þeck
ia Christum / þegar mañlegt hiarta þorir
lætur sig ecke vppa nóckurn hlut añan / eñ
vppa vorn Lausnara og Frelsara Jesum
Christum sem er krossþestur / og aþ Dau
da vppriſen / og ſitur nu til Guds hægri
handar / og sender oss siñ Heilaga Anda
Quiad Subſtantia, Vnderſtada edr eigenlega
VERA christeleg Kiertlætis / er ecke ne
ma sóñ Kyñing a Jesu Christo / þ er Trun
en / med huórre ad vier so sem tókū Chri
ſtum j Fang / og medtókum hann j vort
hiarta / ok verdum so visser þar vppa / ad
hañ hafe sig sialfan þyrer oss alla og þyr
er vorar Synder vtgiefed til Endurlauſn
ar / so sem S. Paall talar / 1. Timot. 2. 5
Cap. Eñ slyk Kyñing (sem nu opt sagt
er) hun kiemur ecke aþ vorre Skynseme
edur vorum Skilninge nie Formætte / Gu
ds Gaþa er þad / og hans Ord bodar oss
þad / Og þad þrambydr oss óllum vorr
Herra Christum / ad hñ sie giefeñ til Fo
nar þyrer allar vorar Synder / þegar nu
Heilagur Ande þar med abræder og vpp
lyser vor hiórtu / so þau sia þtta ok trua
þui / þa hófum vier þa riettu Kyñing
añars skilium vier þad ecke / og kunnum
ecke ad hugga oss þar vid j vorū hiórtū
Þar

Par þyrer er þetta stoor Heidr t hiñ
meste Soome eins christens Mans/ad hiñ
veit sañarlega/ had sitt Riettlæte er Tru
en a Jesum Christum/aþ þui ad Gud heþ
ur þad so asett/ þyrecheited og tilsagt/
vegna sijns Sonar Jesu Christi sa ed bar
vorar Synder. Enn Diöþullen/ hañ vill
giarna leggia þær og hlada þeim vppa
oss aptur/t giöra vorar Samuiskur hr=
æddar og skielþdar/so sem ad Gud villde
ecke Syndernar þyrergieþa. Eñ sijker þæt
ar þeir eru aþ Diöþlenum/t eru hans eit
urleg gloande Skeyte/sem vier med stöd
ugre Bæn/og söñum Truarskillde eigum
vt ad slöckua/so sem kiennir S. Paall/
Ephes: 6. Cap.

Hier lærum vier og eirnen og siaum/
huörsu ad öll Regluhölld Mwka t Ein
setumaña j Pauadomenum/ med þeirra
stranga Liþnade og heilögum Mañaverk
um/ haþe vered þordæmanleg/og ecke añ
ad eñ Aþguda dyrkan t Gudlastan/ &c.
Sömuleidis t öll öñur good Verk/þo ed
þau sie naudsynleg/til ad bera vitne vm
saña Tru/so ad Madur misse ecke aptur
Truna og Heilagan Anda/þa kuña þau
þo þyrer Gude ei ad þorþiena Riettlæte/
Mad t Syndaña þyrergieþning/ecke hell

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

dur Heilagan Anda/Sæluhialpena nie ei lyfst Lyf: Pad er allt saman Guds Gæfa/og allt pad verkar ↄ vtrietter Christur alleina/so ad huor sem Christum peck er riettelega/og truer a hann/ sa er riettlætur ↄ sæluholpen. Texten.

Par fyrer vil eg honum miken fiolda j Hlutskipte giefa/og honum skulu Þr oplugu ad Herfange verda/ par fyrer ad hann hefur sitt Lyf j Daudan vtgiefed/ og er a medal Spilluirkia reiknadur/ og hefur margra Synder bored/ ↄ hefur fyrer Illgiorda monum beded.

Hann hefur mier fionad (seiger Gud Fader) j pui/ ad hann hefur viliugur og med storre Polenmæde giefed sig j Daudan/og er Lyfsenu suiptur/so sem annar illrædis Madur/og hefur borer Synder allra margra/og framkomed mynu Æforme/ og hefur giort Bæn fyrer illgiorda Monnum/par fyrer vil eg giefa honum myken Manfiolda/j sitt Heimskipte/ ↄ Þr Sterku skulu verda hans Herfang.

Hier verdur enn eitt sinn fraskilen og vtlukt oll Forfienan Heilagra/ enn j staden framsett Forfienan Christi/huorrar vegna aller eiga sæluholpner ad verda/ pui

ad

ad hañ er sa sem allar Synder hefur Bor-
ed og bitalad og borgad fyrer þær / hu
ar fyrer hañ er so sem añar stor Syndare
og Glæpamadur med illgiórda Mónum
Lýfsenu suiptur / ↄ hefur med þessu mo-
re giefed sig j Daudan. Þar fyrer ma hñ
ecke slýkt hafa giórt ↄ lided þorgiefins.

Þui vil eg fyrer þ giefa honum mik
en fiolda til Hlutskiptis.

Hañ mun suipta Diófsulen sýnu Vall
de / ↄ sundurmeria Hóggormsins Hófud /
þa mun Herfangenu skipt verda / og þa
mun eg giefa honum mýken fiólda / j sinn
Hlut. Og þetta sama var mitt afsorm /
min afsetningur (seiger Gud) þa eg vppa
hañ lagde alls Heimsins Synder / ad hañ
skyllde bera þær / med þui ad omógulegt
var / ad nockur Madur giæte sýnar Synd
er sialfsur bored / so hñ yrde laus vid þær.

Vm soddan Manfiólda stendur skrif
ad / Apoca. 7. Cap. Þar Johañes seig
er so / Og jeg heyrde Tólu þrra sem teikn
ader voru / af óllum Kynþættum Isra-
els Sona / 144000. Þar epter sa jeg
mýken Skara / hvórn eingen kuñe ad telia
af óllum þiodum / Folke og Tungumal-
um / standanda framan fyrer Stolnum / og
fyrer Lambenu / klæddan hvýtum Klæd-
um /

um/haþande Pælmavid j sijnum Hönd̃u. Og eiñ aþ Anlldungönum sagde til mijn/ Pesser eru komner ur myklum Hörmungum/og haþa þueiged sijn Klæde og huijt giört þau j Lambsins Blode. Og Apo. 14. Cap: Jeg sa eitt Lamb standa a Fiallenu Zion og hia þui/ hundrad rl. x iiij. þusunder/ Peir höfþu Naþn sijns Födurs skriþad j sijnum Enum.

Og honum skulu þeir Öþlugu ad Herþange verda.

Pad eru Kongar x Storherrar/ þeir ed Muñe sijnum munu hallda þyrer hönum/ þeirra Rijke Lönd og Lyder/Og mz þeim hætte mun Diöfullen̄ missa stort Herþang. Texten:

Par þyrer ad hann hefur sitt Lijf j Daudan vtgieþed.

So heþ eg elskad Heimen(seiger Gud Fader) ad eg gaf vt miñ Son þyrer hñ/ Enn þad er ecke skied an hans Vilia og samþyckes/helldur var hañ mier hlydug ur allt til Krosins Dauda/ x med þeim hætte hefur hñ sialfur gieþed sig j Daudan/ellegar hefde Judas lated hñ kyrran/ og so Gydingar/ þuiad þa hañ talade ecke nema eitt Ord/Jeg er hañ/þa giellu

þeir

Þr ↄ duttu aller a bak aptr/til Jardar.

Og hañ er a medal Spilluirkia reik-
nadur.

Hönum voru saker giefnar so sem öd
rum Spilluirkia/og þar epter var hann
til Dauda dæmdur/og a medal tueggia
Mordingia a Krossiñ þestur.

Og hefur margra Synder bored.

Jæ ad vijsu/allar Veralldarennar
Synder/Enn af þui ad Menn vilia ecke
sijkia Næd þeckiast/nie hana þiggia/þa
skiedur þad/ad marger eru kallader enn
þaer Vtualder. Eñ þesser þaer sem vtual
der verda/þeir eru ad sönu vel marger
huöria eg vil giefa hönum j sitt Hlutskip
e/Eñ þo eru hiner myklu fleire siñ sod
dan Næd þorakta og þorsmæ/Siae þr
enu sömu til/huörnen þeir þare med sijn-
ar Synder/og huörnen þeir mune þær ad
eilijfu berande verda/j helujskum Ellde.
Eñ Talan þess mykla Mañfiölda/Gudz
Vtualldra/hun skal med öllu full verda/
þad skal huörke Diöfullen nie Heimureñ
þorhindra kuña/Vilie einn eda añar ecke
sem kalladur er/þa kañ Gud ad læta añ
an þædast j hans stad/Þuiad Aserningur
Drottins og hans Aþorm hlytur þraiñ

ad

ad ganga. Texten

Og hęþur þyrer Illgiorda Mønnum beded.

Þesse Bøn skal og ecke avaxtarlaus slỹþa/ helldur vera mörgum til gagns ↑ gooda/ þeir ed j þyrstu vm slỹka Guds Nad ecke sintu/ og hana villdu ecke þigg ia/ enn vm sỹder munu þeir Jdran giöra og verda sælubolpner/ so sem mörg eru dæme til. Þuiad ecke hęþur Christur bed- ed alleina þyrer þeim sem hñ Krosfęstu/ eda þeim sem hañ spottudu a Krossenũ/ helldur hęþur hañ bed þyrer þleirum öd rum/ so sem hans Ord liosleg a vtuỹsa/ Johañ. 17. Cap. Og j þeim 22. Psal: Bidur hañ þyrer allre sine christne/ j giegn Oþsoknum og æde allra hennar Ovina. Og slỹka Bøn hęþur hñ giört/ med Tæra þöllum og hærre Röddu/ so sem stendur j Pistlenum til Hebreos. Johañes seiger ↑ so/ 1. Joh: 2. Cap. Sona korn mỹn/ syndgesk ecke/ Enn eþ nöckur syndgar/ þa höfum vier einn Arnadarmann hia Föd- urnum Jesum Christum/ sa Riettlatur er/ og hañ same er þorlỹkun þyrer vorar Synder/ og ecke alleinasta þyrer vorar/ helldur alls Heimsins Synder.

Þetta er nu j stuttu Male/ Suña/

Innes

ðñ Jñehalld og Mergur vorrar Truargrein
r \ nar/vm Riettlæted og Sælubialpena/hu
ainðria Grein Gud ſialfur hefur med nog-
uſamlegum Ordum og Fyrerheitum oſſ open-
arrBerad/þyrer Munn ſinna Heilagra Spa-
nannanna og Poſtulanna/ einkum j þeſſum
qa Capitula. Siaum nu til/ ad vier blýfa-
mum hier vid/ſtadfaſter j Trunne/ad Son
D nur Guds Jeſus Chriſtus ſie Þ Lamb Gu-
ſ aDs ſem ber Heimſins Synder/ t lætum ecke
afſpeyfkia oſſ þar j þra/ þui ad Diofullen hef
a nur alla aſtundan a þui/ad ſpilla þeſſum
ar Lærdome/og koma oſſ þra riettre Vnder
godſtodu Gudz Heilagra Orda t Fyrerheita.

Fyrer þennan einfallda Skilning og
Gyuduggunar fullu Vnderſtodu þeſſa. Dyrd-
gaſamlega Capitula/ og annarra Gudlegra
O Orda/ þa ſie Almattugum Gude
Lof t Dyrd t Þackargiord/ad
eilifu/ Amen Amen.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

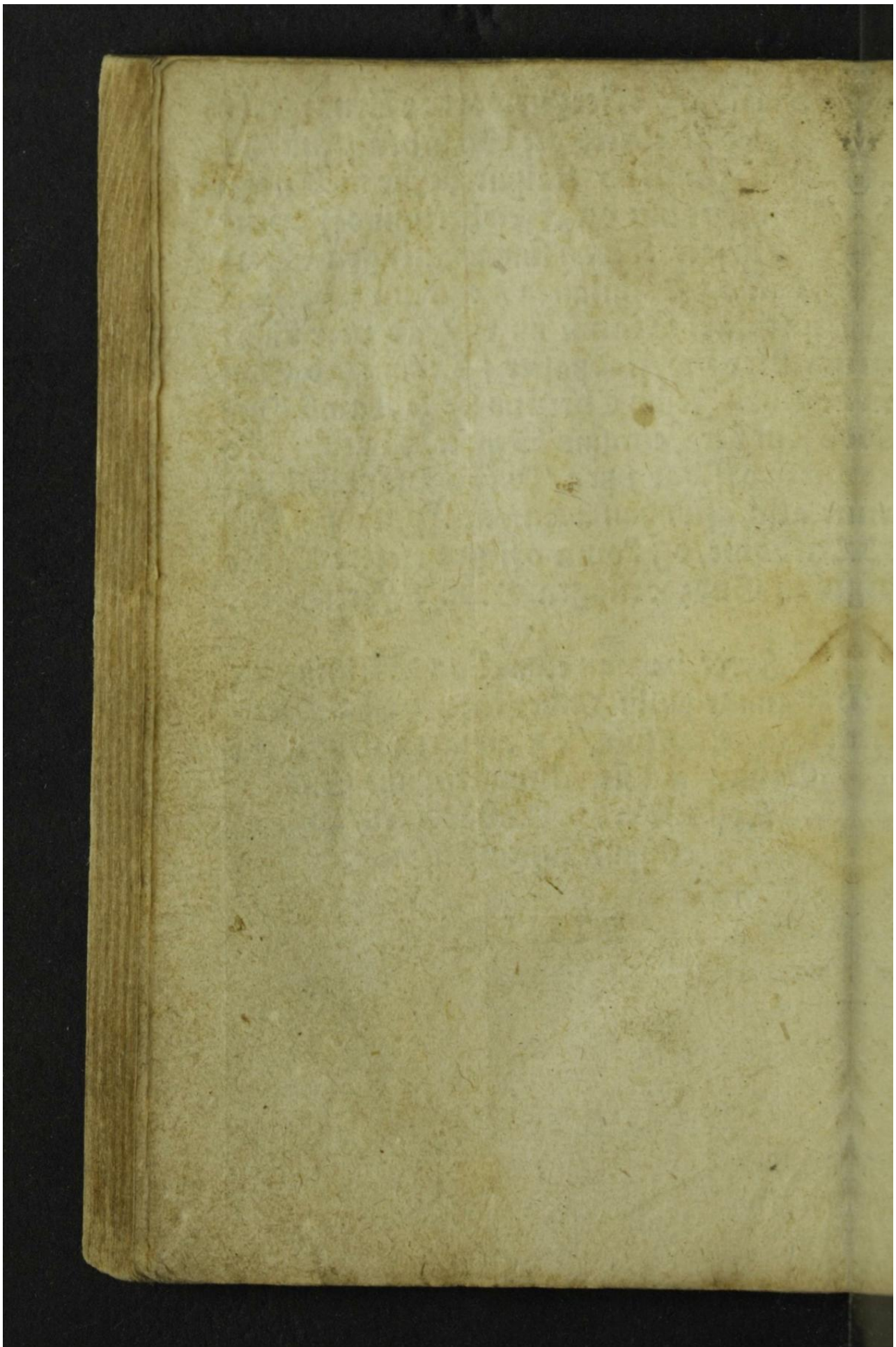

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-136 8° 2254